

JOURNALISTI

14
2016

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 24. 11. 2016

Kauhu- toimittaja

Tiina Raevaara
sekoittaa tiedettä,
kauhua ja journalismia. **8**

○ VALTIO SENSUROI S.6 ○ HÄMEEN SANOMIEN VALOKUVAAJAT S.4 ○ KOLUMNISTIT JOHANNA VEHKOO JA KARI KUUKKA

tässä lehdessä

Liisa Kuittinen muutti Lappiin ja opetteli uutisreportteriksi. **26**

KUVA: JOUNI PORSANGER

Oikea journalismi pitää brändätä uudelleen, jotta se voisi erottua kaikista muista asioista, joita kulloinkin kutsutaan journalismiksi, kirjoittaa Johanna Vehkoo.

7

Suorista puheistaan tunnettu konsernijohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi haluaa muuttaa Keski-suomalaisen printtilypsykoneesta digilypsykoneeksi.

16

poimuri

Donald Trump sitten voitti. Suomalaisena toimittajana täytyy ilmeisesti jälkikäteen sanoa, että merkkejä oli ilmassa, vaikka kukaan ei niitä täällä nähnytkään, koska meille Yhdysvallat on New York ja Hollywood.

Toimittaja Emil Elo
Kauppalehdessä 10. marraskuuta

Jotain on tehty väärin, jos yhteiskunnan isot muutokset, kuten vaikkapa presidentinvaalien lopputulos tai brexit, tulevat täytenä yllätyksenä medialle.

Toimittaja Laura Kukkonen
Markkinointi & Mainonnassa 11. marraskuuta

Median yritykset vaikuttaa äänestystulokseen kääntyvät helposti itseään vastaan. Äänestäjät saavat tietonsa paitsi viestimistä myös sosiaalisesta mediasta. Eivätkä he pidä siitä, että heitä yritetään ohjaila.

Toimittaja Sanna Ukkola
Yle Uutisissa 11. marraskuuta

Jos media ei ärähdä jonkun uhatessa – vaikka vain möläytyksellä – sen ytimessä olevaa demokratian perustaa, milloin se sitten ärähtää? Ei koskaan?

Uutispääällikkö Jussi Pullinen
Helsingin Sanomissa 10. marraskuuta

Eivät median ennustukset näytelleet ratkaisevaa osaa Trumpin menestyksessä – median asenne näytteli.

Päätoimittaja Ulla Appelsin
Ilta-Sanomissa 12. marraskuuta

Keitä me kaikki loputtoman väärässä olleet virallisten instituutioiden edustajat olemme Trumpia vähättelemään? Ehkä hän todella edustaa kansaa. Ehkä hän todella tekee Amerikasta suuren. Ehkä rakentaa sen muurin ja kähmii niitä naisiakin.

Lännen Median päätoimittaja Matti Posio
Kalevassa 9. marraskuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 24. 11. 2016

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Kai Widell 050 576 2746
Heli Saarela (vapaalla)

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 09 856 67912
journalisti@nesenta.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: TEEMU KUUSIMURTO

*Journalisti vaalii
laadukasta journalismia,
sananvapautta ja
alan parhaita perinteitä.
Journalisti tarkastelee
kriittisesti media-alaa
ja sen ilmiöitä.*

MARKKU LAPPALAINEN ○ MARKKU.LAPPALAINEN@JOURNALISTILIITTO.FI

Valheen jäljillä

Valheella on lyhyet jäljet. Vanha iki-viisaus on koe-tuksella tänä totuuden jälkei-senä aikana: valheilla voi voit-taa vaaleja. Tai ainakaan nii-hin ei välttämättä kompastuta. Brexitin kannattajat voittivat, faktoista viis. Samoin **Donald Trumpista** tuli Yhdysvaltojen presidentti, vaikka hän kam-panjansa aikana syljeskeli sam-makoita suun täydeltä.

Aika tietysti mittaa valheen jälkien pituuden. Journalis-min näkökulmasta keskeistä on, millaisen roolin valheet saa-vat yhteiskunnallisessa keskus-telussa ja miten journalistit nii-hin suhtautuvat. *Journalistin ohjeet* toteavat ammatin yksise-litteiseksi lähtökohdaksi pyr-kimyksen totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen. Pelkistetyim-millään se on faktojen tarkista-mista, mutta käytännössä sekään ei riitä. Kliiniset nume-rot ja tutkimustieto on punnit-tava ja asetettava mittakaavaan.

Kiihkeitä tunteita herättävien

aiheiden äärellä, voimakkaan sosiaalisen median myllytyksen keskellä toimittajalta vaaditaan uskallusta ja osaamista, ammat-titaitoa. Toimittaja ei ole papu-kaija, joka toistaa kuulemaansa. Tietojen hankinnasta, niiden oikeellisuuden tarkistamisesta ja erittelystä tinkiminen vie pohjan työn uskottavuudelta.

”Pitäisikö yhteis-kunnan tuke-malle poliittiselle viestinnälle aset-taa joitakin ehtoja?

Mitä isommasta asiasta on kyse, sitä tärkeämpää on pitää kirkkaana mielessä ammatin eettiset ohjeet ja periaatteet. Valehtelua, sumutusta ja epä-asiallisuuksia ei sovi sallia edes tasapuolisuuden nimissä. Valhe on valhe, vaikka kermassa hau-duttaisi. On hyvä ymmärtää,

että liioittelukin voi täyttää val-heen tunnusmerkit.

Journalistin ohjeet koskevat vain sellaisia tiedotusvälineitä, jotka ovat niihin sitoutuneet. Journalismin muotoon puettua muuta viestintää ja varsinkaan niin sanottua valemmediaa eivät sido toimitustyön periaatelin-jaukset.

Selkeästi journalismin peri-aatteista irtisanoutui *Suomen Uutisten* ja *Perussuomalainen*-leh-den päätoimittaja **Matias Turk-kila** *Helsingin Sanomien* haastat-telussa 11. marraskuuta. Hänen johtamissaan viestimisissä ei kyseenalaisteta tai oiota esi-merkiksi kansanedustaja **Teuvo Hakkaraisen** paikkansa pitä-mättömiä puheita. Ne julkais-taan sellaisenaan.

On aiheellista miettiä, voisiko ja pitäisikö yhteiskunnan tuke-malle poliittiselle viestinnälle asettaa joitakin ehtoja. Edes se, että pyrittäisiin pysymään totuudessa. Muut puolueittensa kautta tukea saavat lehdet ovat sitoutuneet julkisen sanan neu-voston periaatteisiin.

Pääministeri mainosmiehenä

”Sotkamossa on tehty ihme”, julisti päämi-nisteri **Juha Sipilä** (kesk.) 14. marraskuuta. Valtio julkisti antaneensa Terrafamen (ent. Talvivaara) kaivokselle 100 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

Sipilän mukaan enempää ei valtion rahaa tar-vita kovan onnen kaivokseen. Toivottavasti sana pitää tällä erää.

Hämmäntävää pääministerin esiintymisessä ei ollut odotettu lisärahoitusratkaisu, vaan se, että

Sipilä esiintyi julkisuudessa ikään kuin yhtiön miehenä: Terrafamen pipo veikeästi pään suojaksi kietaistuna, firman logo näkyvästi haalarin rinta-taskussa.

Sattumaa tai ei, Kainuussa oli varmasti kylmä. Urheilukilpailuista tuttu ja jo laajasti siedetty piilomainonta ujuttautuu politiikkaan. Isällinen Sipilä Terrafamen vaatteissa tuli näin pehmeästi pohjustaneeksi myös yhtiön uutista kaivoksen uraanibisneksestä.

KASVO

TERHO AALTO

● 63-vuotias hämeenlinnalainen lehtikuvaaja.

● Valmistunut valokuvaajaksi Taideteollisesta korkeakoulusta vuonna 1986.

● Työskennellyt Hämeen Sanomissa vuodesta 1984. Pitänyt päätyön ohella kymmeniä valokuvanäyttelyitä ja tehnyt useita taiteellisia yhteistuotantoja Suomessa ja ulkomailla.

● Suomen lehtikuvaajat ry:n hallituksen jäsen vuosina 2013–2015.

Lehti ilman kuvaajia

Hämeen Sanomat lakkauttaa kuvausosastonsa. 32 vuotta lehdessä työskennellyt Terho Aalto uskoo, että jos lukijat eivät reagoi, kuvaus ulkoistetaan muuallakin.

JANNE SALOMAA, TEKSTI, ● HARRI NURMINEN, KUVA

Terho Aallon unelma toteutui 1980-luvun alussa. Hän työskenteli tuolloin elektroniikka-alan tehtaassa asentajana ja opiskeli iltaisin yleisiä taideaineita Taideteollisen korkeakoulun koulutuskeskuksessa. Vuonna 1980 hän pääsi Taikin valokuvauslinjalle ja neljä vuotta myöhemmin kuvaajaksi *Hämeen Sanomiin*.

Yli 30 vuotta samassa lehdessä kestäneen uran piti päättyä eläkepäiviin ensi heinäkuussa. Toisin kävi.

Marraskuun alussa Hämeen Sanomat Oy ilmoitti yt-neuvotteluiden päätteeksi irtisanovansa lehdistään kaikki valokuvaajat. *Hämeen Sanomista* potkut sai kolme kuvaajaa ja *Forssan Lehestä* kaksi.

Vastaisuudessa *Hämeen Sanomien* kuvauksista vastaavat paikallinen valokuvayrittäjä ja hänelle työskentelevät kuvaajat.

”Ulkoistuksesta ei neuvoteltu kuvaajien kanssa, se vain ilmoitettiin meille”, Aalto kertoo.

Luopumalla kuvausosastoista lehtikonserni pyrkii paikkaamaan ilmoitustulojen vähentymistä. Kuvaajien lisäksi yhtiö irtisanoi yhden työntekijän sekä myynnistä että hallinnosta.

”Ihmettelen, miten kuvauksista selvitään pienemmällä joukolla, kun nykyisetkään valmiudet eivät aina riitä. Pelkään, että yrittäjällä ei ole tarpeeksi kokemusta tämän karusellin pyörittämiseen”, Aalto sanoo.

Muillakin *Hämeen Sanomien* irtisanotuilla kuvaajilla on takanaan pitkä ura lehdessä.

”Toimitus on ollut tiivis yhteisö, kuin vanha avioliitto. Kuvaajat ja toimittajat ovat tunteet toisensa niin hyvässä kuin pahassa.

Kuinka nopeasti yhteishenki löytyy uuden yrittäjän kanssa?”

Aalto myös epäilee, että käytännössä toimittajat joutuvat itse yhä useammin tarttumaan kameraan, vaikka lehden johto on ilmoittanut, että ”kuvaamisen palvelutaso säilyy”.

”Lehtemme on nyt koekaniini. Jos ulkoistuksella saadaan säästöjä ja lukijat eivät reagoi, niin kokeilun seuraajia riittää.”

Toistaiseksi työt *Hämeen Sanomissa* jatkuvat kuitenkin kuten tähän asti, sillä kuvaajien työvelvoite jatkuu toukokuuhun, jolloin irtisanomisajan palkanmaksu päättyy. Usein potkut saaneet vapautetaan heti työvelvoitteesta.

”Teen kuitenkin työni loppuun asti niin hyvin kuin osaan, teenhän sen lukijoille.

”Työvelvollisuus tuntuu aika absurdilta, kun on muuttunut tarpeellisesta kuluksi. Teen kuitenkin työni loppuun asti niin hyvin kuin osaan, teenhän sen lukijoille.”

Hämeen Sanomien päätoimittaja on ehdottanut Aallolle freelancetoita toukokuusta alkaen. Kuvaaja ei ole kuitenkaan kiinnostunut avustajakeikoista, koska hänelle ehtii kertyä normaali eläke.

”Aion tehdä yhteisöllisiä projekteja muiden taiteenalojen ammattilaisten kanssa ja nauttia jokaisesta päivästä. Minä satuin olemaan hyvässä asemassa, mutta kollegoiden puolesta surettaa.” ●

Hylätyt kuvat. Valtioneuvoston kanslia ehdotti, että valtion virkamies olisi valinnut kuvista julkaistaviksi soveltuvat. Juha Rehula pitää kuvia neutraaleina tilannekuvina. Alexander Stubb ei halunnut kommentoida kuvia ja Juha Sipilä ei vastannut Journalistin sähköpostiviesteihin.

Kuvien kieltämisestä kielteisiä reaktioita

MANU MARTTINEN, TEKSTI • SAKARI PIIPPO, KUVAT

Valokuvaaja Sakari Piipon valokuvien oikeuksista syntyneestä riidasta muodostui valtioneuvoston kanslialle viestintätappio.

Valtioneuvoston kanslia (VNK) sai sosiaalisessa mediassa ja blogikirjoittajilta paljon kritiikkiä yrittäessään estää valokuvaaja **Sakari Piipon** kuvien julkaisua.

VNK:n ja valokuvaaja Sakari Piipon välinen riita kuvien käytöstä nousi julkisuuteen torstaina 17. marraskuuta, kun *Suomen Kuvalehti* ja *Journalisti* julkaisivat laajat artikkelit asiasta.

Tampereen yliopiston visuaalisen viestinnän professori **Janne Seppänen** kirjoitti blogissaan 17. marraskuuta, että ”jos kanslian viestinnässä olisi hieman pysähtytty ajattelemaan, se ei olisi ajanut itseään ja maan hallitusta nyt syntyneeseen koomiseen tilanteeseen ja julkisuustappioon. Viestinnässä olisi ymmärretty, että sensuuriyritys kääntyy sitä itseään vastaan ja viime kädessä kuvaajan

voitoksi. Myös kanslian lakimiehillä terästetyt uhkailut kääntävät sympatiat kuvaajan puolelle.”

Yhteiskunta- ja politiikka-aiheita blogissaan usein käsittelevä Turun yliopiston väitöstutkija **Lotta Aarikka** puolestaan kirjoitti, että ”vakavasti ottaen on aivan kerta-kaikkisen järkyttävää, että valtioneuvoston kanslia, joka on suomalaisen poliittisen vallan päämaja, syvennyy sensuroimaan journalistista ja taiteellista työtä tällaisella määrätietoisuudella”.

Aarikka muistuttaa, että ei ole vain viestinnällisen maineensuojelun hätävarjelun liioittelua, kun valtiolta pyrkii rajoittamaan toimittajien ja taiteilijoiden työtä.

”Kyse on oikeusvaltion perustavanlaatuisesta hygieniavaateesta: valtiovalan ei tule puuttua journalismiin ja journalistien toimintaan uhkailemalla ja kiristämällä yksittäisiä toimittajia”, Aarikka kirjoittaa.

Myös *Journalistin* ja *SK:n* Twitter-tileillä tapaus nosti vilkasta keskustelua. Esimerkiksi Akavan puheenjohtaja **Sture Fjäder** kommentoi, että valtioneuvoston ”linjaus on käsittämätön”.

”Sananvapautta, median vapautta sekä demokratiaa pitää puolustaa joka päivä”, Fjäder kirjoitti Twitterissä 17. marraskuuta.

JOURNALISTI KYSYI KUVIEN JULKAISUN jälkeen VNK:n viestintäjohtajalta **Markku Mantilalta**, miten kanslia vastaa asiasta tulleeeseen kritiikkiin ja some-keskusteluun.

”Minulle asti ei ole suoraan tullut yhdeltäkään merkittävältä taholta palautetta aiheesta. Somea en ole ehtinyt juuri seuraamaan. Virkamiehet tekevät töitään, toimittajat omiaan”, Mantila sanoo.

Mantilan mukaan kanslia harkitsee edelleen jatkotoimia.

”Kuten haastattelussa sanoin, emme sulje pois oikeustoimia. Tämä ei ole muuksi muuttunut”, Mantila sanoi perjantaina 18. marraskuuta.

RIIDASSA ON KYSE siitä, kummalla on oikeus kuvien käyttöön. Valtioneuvosto katsoo, että Piippo ei saisi julkaista kanslian palkkaamana valokuvaajana toimiessaan ottamiaan kuvia. Kanslia pitää niitä oikeudettomina, koska ne on kuvattu

työajalla ilman työnantajan myöntämää sivutoimilupaa ja ilman kohteiden suostumusta. VNK katsoo, että kuvat myös saattavat rikkoa kohteidensa yksityisyyden suojaa.

Markku Mantila sanoo, että kyse on myös kuvien sisällöstä: miltä ihmiset näyttävät niissä. Mantilan mielestä moni henkilö näyttää ”kauhealta – suorastaan hirviöltä”.

”Osa kuvista on sellaisia, että ne esittävät kohteen hyvin nolossa valossa, ne ovat täysin asiattomia. Suorastaan räävittömiä. Meistä jokaisen saa, kun sopivasti kuvaa, näyttämään vaikka miltä”, Mantila sanoi *Journalistin* verkkolehden jutussa.

Journalistiliiton kanta on, että valtioneuvoston kanslialla ei ole lakiin tai sopimukseen perustuvaa oikeutta kieltää Piippon julkaisemasta tai muutoin käyttämästä virkasuhteen aikana otettuja valokuvia.

Journalistiliiton lakimiehen **Sanna Nikulan** mukaan Piipolla on kuviin tekijänoikeudet, koska niiden luovuttamisesta työntajalle ei ole sovittu. ●

JOHANNA VEHKOO

painokoneetseis@gmail.com
KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA. HÄN KUULUU LONG PLAYN PERUSTAJIIN.

Brändätään uutiset uudelleen

Journalismilla on brändiongelman. Dilemma on monitahoinen ja hankala ratkaista.

On nimittäin niin, että moni ei-journalistinen taho pyrkii hyötymään journalismin hyvästä brändistä, useimmiten joko poliittisesti tai taloudellisesti. Oikea journalismi – se faktoihin pohjaava, kriittinen ja riippumaton – taas ei osaa hyödyntää omaa hyvää brändiään taloudellisesti.

Lisäksi oikea journalismi tulee jatkuvasti sekoitetuksi niihin, jotka hyödyntävät sen brändiä kaupallisesti tai poliittisesti, ja näin sen oma alkuperäinen – haluttu ja arvokas – brändi sumenee ja menettää uskottavuuttaan.

BRÄNDIJOURNALISMI on tuoreehko sanahirviö, jonka avulla markkinoinnin tekijät pyrkivät iskostamaan kielenkäyttöön ajatuksen siitä, että mainoksia voitaisiin tehdä ikään kuin journalistisella otteella. Tällä tarkoitetaan usein sitä, että tekijät ovat entisiä ammattitoimittajia, joilla on nyt kysyntää markkinointiviestinnän puolella.

Yleensä ”brändijournalismin” yhteydessä puhutaan tarinankeronnasta, bisnesten omista tarinoista. Jotkut puhuvat myös siitä, että mainoksessakin kaikki sisältö voi pitää paikkansa. Että kuluttajalle ei valehdella, mikä jotenkin toisi mainoksen lähemmäs journalismia.

Ei se silti journalismia ole. Journalismin tulee olla vapaata kaupallisesta painostuksesta, eikä se saa myydä mitään.

ON MUITAKIN uusia journalismeja, joilla korvata vanhaa:

”Asianajojournalismi” – selkeästi puolensa valitsevaa poliittista journalismia.

”Kampanjajournalismi” – järjestöjen ja poliittisten toimijoiden maksama ja tuottama uutisointi.

”Sisältöjournalismi” – erotuksena journalismista, jossa ei ole sisältöä? Ei, vaan jälleen yksi mainonnan muoto.

Nämäkin ovat termejä, joita jotkut ihan tosissaan käyttävät.

MYÖS VALEMEDIAT pyrkivät hyötymään journalismin brändistä. Ne on rakennettu muistuttamaan uutissivustoja. Vetoapua ne saavat Facebookilta, jossa kaikki ulkoisesti uutismainen sisältö näyttää samalta. Verkkojulkaisu *Buzzfeedin* tuore faktantarkistuskoe osoitti, että huomattava osa amerikkalaisten poliittisten uutissivujen Facebook-tarjonnasta levitti väärää tietoa.

Facebook ja muut sosiaaliset verkostot puolestaan haluavat imaista oikean journalismin sisäänsä, koska käyttäjät haluavat uutisia ja tietoa yhteiskunnasta. Google haluaa välittää luotettavia uutisia, koska hakutulosten korkea laatu on sen bisneksen kannalta elintärkeää.

Samalla journalistiset brändit hämärtävät itse kullannarvoista brändiään julkaisemalla uutisiksi naamioituja mainoksia ja tarkistamattomia huhuja. Näin journalismi tekee itse itsestään tarpeetonta liudentamalla rajaa faktan ja fiktion välillä.

NYTHÄN NÄYTTÄÄ siis päivänselvää, että oikea journalismi pitää brändätä uudelleen, jotta se voisi erottua kaikista muista asioista, joita kulloinkin halutaan kutsua journalismiksi.

Pitäisikö uutisorganisaatioiden vaikkapa palkata viestintähommissa ansioituneita entisiä toimittajia suunnittelemaan niille uusi brändi?

Tai kirjoittamaan journalismille uusi tarina. ●

MONITAITURI. Tiina Raevaaralle sekä tiedonvälitys että taide ovat pohjimmiltaan ajatuksensiirtoa. "Usein ajatellaan kaksijakoisesti, että asiatekstiä tehdään järjellä ja kaunokirjallisuutta tunteella ja intuitiolla. Ei se niin mene."

Sanataiteilija

Kirjailija ja tiedetoimittaja Tiina Raevaara tahtoo Suomeen lisää ilmaisuvoimaista tiedejournalismia. Hänestä tiedejutut taipuvat parhaimmillaan runouden tai romaanien kaltaiseksi sanataiteeksi. Miten?

JOHANNA POHJOLA, TEKSTI • TEEMU KUUSIMURTO, KUVAT

Tiina Raevaara kut-suu sitä mantraksi. Se on neljän sanan muistisääntö, jota hän hyödyntää romaaneissaan. Hänestä sen avulla syntyy myös vetävämpää tiedejournalismia ja tietokirjoja.

Mantra alkaa kerroksellisuudesta. Se tarkoittaa rikasta sisältöä, mihin palataan myöhemmin. Kerroksellisuus on vähän kuin Tiina Raevaara: jännityskirjailija ja tummanhohteisen kauhun mestari, entinen geneetikko ja perinnöllisyystieteestä väitellyt tohtori, tiedetoimittaja, tietokirjailija ja bloggaaja.

Yhdistelmä hämmentää usein lukijoita. Yleisötilaisuuksissa he kysyvät, onko Raevaaralla kaksi eri persoonaa. Miten hän vaihtelee tiukan tiedetektin ja fiktiivisen kauhu-kirjoittamisen välillä?

Vastaus on, että hän ei vaihtelee. Hän sekoittaa lajityyppejä sumeilematta: lataa romaanin tietoa ja asiatekstiin tarinaa ja tunnetta. Hän kammoksuu kaikenlaisia raja-aitoja ja tyypistäviä lokerointoja.

”Pelkkä asiakirjallisuus sulkisi mielikuvi-

tuksen käytön pois. En anna tutkijataustan kahlita kaunokirjallisuutta. Saatan etsiä samaa tietoa sekä asiatekstiin että romaanin”, Raevaara kertoo.

”Taiteella pystyy kertomaan asioita, joita ei tieteellisesti ole olemassa. Se mahdollisuus pitää käyttää. Kyse on ihmismielen eri kerroksista.”

Raevaara toivoo, että myös toimittajat ja tutkijat kaataisivat alojensa rajoja yleistajuistamalla enemmän tiedettä. Siksi hän kirjoitti hiljattain teoksen *Tajuaako kukaan? Opas tieteen yleistajuistajalle* (Vastapaino).

Oppaan viesti on, että tieteestä voi kirjoittaa värikkäästi, monipuolisesti ja innostavasti. Tiedelaiheet ovat jopa häikäilemättömän meheviä ja kiehtovia!

SITÄ PAITSI niille on kysyntää juuri nyt.

Marraskuussa julkaistun tiedebarometrin mukaan entistä suurempi osa suomalaisista seuraa tiedeuutisia ja jopa toivoo niitä lisää. Suosituin ala on lääketiede.

Raevaaraa pyydetään jatkuvasti opettamaan tutkijoille yleistajuistamista ja sosiaalisen median käyttöä. Hän uskoo, että tiedejournalismin suosio perustuu sen tuomaan turvaan.

Tiede vaatii tavallista enemmän pohjatyötä, ymmärrystä ja suhteuttamista. Se kärsii median kiireestä poikkeuksellisen paljon. Muutokset vievät journalismia toiseen suuntaan.

"Maailma tuntuu niin kaoottiselta, että ihmiset arvostavat varmintä mahdollista tietoa. On paljon ongelmia, joiden ratkaisu vaatii tiedettä, kuten pandemiat ja ilmastomuutos", hän perustelee.

"Myös yliopistoilla korostetaan yleistajuistamista. Moni nuori tutkija on ruvennut rohkeasti kirjoittamaan alastaan. Se on todella hienoa."

Raevaara avustaa lehtiä ja toimii kolumnistina muun muassa *Suomen Kuvalehdessä* ja *Lääkärilehdessä*. Hän kuuluu Tiedetoimittajain liiton hallitukseen ja on pitänyt SK:n verkkosivuilla *Tarinoita tieteestä* -blogia vuodesta 2011.

Viime vuonna Raevaara sai valtion tiedonjulkistamispalkinnon "ajankohtaisesta ja asiantuntevasta tiedonjulkistamisesta eri medioissa". Hän ei silti koe itseään journalistiksi, koska ei ole työskennellyt toimituksissa.

"Ehkä se on kunnioitusta journalismia kohtaan. Se on myös valheellista ulkopuolelle jättäytymistä, koska elän syvästi tiedejournalismissa", hän sanoo.

Raevaara rakastaa pitkiä tiedejuttuja. Etenkin sellaisia kuin hänen lempilehtensä, yhdysvaltalainen *Scientific American* julkaisee: vaativia ja perusteellisia. Suomalainen *Tiede*-lehti on entisen dna-tutkijan makuun helppo ja silppumainen.

Juuri pitkistä journalismista Raevaaralla on paljon sanottavaa, sillä siihen mahtuu enemmän kaunokirjallisia elementtejä. Siinä voi soveltaa hänen mantraansa.

RAEVAARA KÄYTTÄÄ neljän sanan sääntöään sekä kirjoittaessaan että arvioidessaan tekstejä. Kokonaisuudessaan se kuuluu: kerroksellinen, eheä, intensiivinen ja esteettinen.

Kerroksellisuus on sisällön, kerronnan ja näkökulmien rikkautta. Tiedejuttu tai tietokirja voi yhdistää esimerkiksi taloutta, historiaa, tunteita, havaintoja ja ihmiskohtaloita.

"Juttua rakentaessa mietin, mitä kaikkea

se kertoo maailmasta tai luonnosta. Mahutuuko tietosisältöön ja henkilögalleriaan kerroksia? Lyhyen uutistekstiin ei mahdu", Raevaara sanoo.

Eheys tarkoittaa, että teksti on kerroksistaan huolimatta yhtenäinen. Jokaisen osan tulee olla perusteltu. Epäolennaisuudet napataan surutta pois, alku ja loppu peilaavat usein toisiaan.

Raevaaran mukaan tiedejuttu eheyttä helpottaa keskeinen henkilö, kuten sujuvasalainen ja innostunut tutkija. Vastaavasti tässä jutussa eheys perustuu Raevaaraan ja hänen mantraansa.

Kirjailijan mukaan myös hänen elämänsä on varsin eheä. Kun hän jätti biologian ja ryhtyi vapaaksi kirjoittajaksi vuonna 2007, hän on seurannut lähinnä innostustaan. Generaajoista ja muiden ennakkoluuloista piittaamatta.

"Kaunokirjailijaa pidetään usein intuitiivisena ja epäjärjellisenä taiteilijana. Ajatellaan, ettei sellainen voi kirjoittaa tieteestä aukottomasti. Tai että tutkijataustainen kirjoittaa väkisinkin kuivasti", Raevaara sanoo.

"Myös kaunokirjallisuudessa tarvitaan suunnittelua ja analyttistä ajattelua. Romaania ei saa valmiiksi tunteella ja intuitiolla. Tietokirjassa taas tarvitaan hirveästi luovuutta."

Aiempi geneetikon työ ei sekään ollut niin kaukana nykyisestä kuin luulla voisi. Laboratoriossa Raevaara tutki solun korjauskykyä dna-virheissä eli symbolisesti kuoleman väistämistä. Sittenkin kuolema on pesiytynyt hänen romaaneihinsa.

"Kuoleman käsitteleminen on pohjimmiltaan kuolemanpelkoa. Pyyntä ottaa sitä haltuun, jotta se ei olisi niin pelottava."

DNA:N KORJAUSMEKANISMEJA käsitelleen väitöskirjansa Raevaara kirjoitti englanniksi, eikä käyttänyt siinä kaunokirjallisia kikkoja.

Nykyään hän painottaa tutkijoille, että ei ole tieteen häpäisemistä kirjoittaa siitä kiin-

TIINA RAEVAARA

● Kirjailija, tiedetoimittaja ja kolumnisti. Syntynyt 1979. Asuu syntymäkaupungissaan Keravalla.

● Väitellyt filosofian tohtoriksi Helsingin yliopistosta alanaan perinnöllisyystiede.

● Kirjoittanut teokset *Eräänä päivänä tyhjä taivas*, *En tunne sinua vierelläni*, *Koiraksi ihmiselle*, *Hukkajoki*, *Laukaisu*, *Yö ei saa tulla*, *Korppinaiset*, *Ihon alla* ja *Tajuako kukaan?* *Opas tieteen yleistajuistajalle*.

● Saanut Runeberg-kirjallisuuspalkinnon 2011 ja Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon 2015.

● Perheeseen kuuluvat aviomies, 13- ja 10-vuotiaat lapset edellisestä liitosta sekä miehen kolme lasta.

nostavasti. Kilpailukykyinen teksti on pikeminkin taistelua tieteen puolesta.

Mantran kolmas sana, *intensiivisyys*, viittaa juuri vetovoimaiseen tekstiin. Se on virta, joka kaappaa lukijan mukaansa. Tämä ei tylsisty, vaan matkaa innolla loppuun saakka.

Tiedejutussa intensiivisyys toteutuu soljuvalla rakenteella, jossa sitaatit lomittuvat tietoon, Raevaara kuvaa. Tasolta toiselle liikutaan kyllin rivakasti niin, että lukija ei puudu mutta saa silti omaksua asioita rauhassa.

HURMOS HAUSSA. Raevaara rakastaa synkkyyden estetiikkaa mutta ei ole synkistelijä. "Haen jatkuvasti hurmaantumisen kokemuksia musiikista tai luonnosta. Vaikutun helposti esimerkiksi ruskasta", hän kertoo.

Teen jatkuvaa surutyötä. Haaveilen ylimääräisistä irtopäistä, joihin voisin säilöä ideat ja pitää ne elossa.

Myös kirjailijalla itsellään oli intensiivinen syksy: hän viimeisteli maaliskuussa julkaistavaa jännitysromaaniaan *Veri joka suonissasi virtaa*. Kotona Keravalla on ollut samaan aikaan meneillään putkiremontti.

”Aina kun teos on lopuillaan, koko muu elämä on tauolla. Riitelen miehen kanssa, enkä ehdi hoitaa lasten asioita”, Raevaara kertoo.

Hän kirjoittaa usein pätkissä ja upottautu takaisin teostensa intensiteettiin kuuntelemalla musiikkia. Parhaiten toimii mutkikas progressiivinen rock, kuten varhainen Genesis ja Kingston Wall.

Tässä jutussa puolestaan intensiivisyyteen on pyritty esimerkiksi sillä, ettei Raevaaran koko mantraa paljastettu heti alussa. Toisaalta sitä ei enää pidätelläkään. Seuraa neljäs ja tiedekirjoittamisen kannalta kenties tärkein osuus.

SE ON ESTEETTISYYS, ja mutkikkaat tiedeaiheet tarvitsevat Raevaaran mukaan juuri sitä. Estetiikka ilmenee esimerkiksi vivahteikkaana kielenä, tyylikkäänä sanavalintoina, rytmikkäinä virkepitauksina ja hiottuna rakenteena.

Tavoite on, että tiedeteksti soisi lukijalleen myös esteettisen elämyksen. Kyse ei kuitenkaan ole silottelusta tai väkinäisestä kauneudesta, Raevaara huomauttaa.

”Estetiikka voi olla myös rumaa, kurjaa ja groteskia. Teksti voi piirtää kuvan rumasta maailmasta, jossa ihmiset ovat kauheita, kieli sävyyttää ja tulee epämiellyttävä olo.”

Raevaaran romaaneja sävyttävät piinaava jännitys ja mystinen miljöokuvaus. Hän itse pelkää pimeää, mutta nauttii synkyydestä. Musta ja harmaa väri rauhoittavat, samoin sveitsiläistäiteilija **Hans Rudolf Gigerin** painajasteokset.

”Joku goottilainen sielu minulla on”, hän sanoo.

Estetiikan nimissä Raevaara kaipaa Suo-

meen lisää narratiivista tietokirjallisuutta, joka korostaa ilmaisua ja tarinaa. Hän soisi tietokirjailijoille enemmän tekstityöpajoja ja laajentaisi kirjakritiikkien käytäntöjä.

”Nyt tietokirjoista tehdään lähinnä asiaveitoisia aihe-esittelyjä. Haluaisin, että tietokirjallisuus nähtäisiin kaunokirjallisuuden tavoin elämyksenä ja lukukokemuksena.”

TIINA RAEVAARA USKOO, että taitava kirjoittaja viljelee hänen muistisääntöään luontaisesti. Tavallisimpia keinoja on kuvaileva tai toiminnallinen alkuasetelma, jollaista kutsutaan kaunokirjallisuudessa ekspositioksi.

Raevaara itse pitää kuvailevista aluista. Sellaisen hän teki esimerkiksi *Long Playn* viimevuotiseen tulevaisuuden avaruushimslajia koskevaan juttuunsa *Jesus, tulevaisuudesta:*

Kuvittele, että jollakin hämmäntävällä keinolla olet päättänyt tulevaisuuteen. Keinolla ei ole väliä: olet ehkä ajautunut madonreikään tai löytänyt muukalaisten koodaaman viestin, jolla pääset liikkumaan niin ajassa kuin avaruudessa. Tärkeintä, että olet täällä. Istut tuolilla – tuoli on hädin tuskin tuoliksi tunnistettava, mutta yhä vain ihmiset pitävät istumisesta. Vastapäätä sinua istuu mies nimeltä Jesus.

Myös kaunokirjallisen alun tulee olla sisällöllisesti perusteltu, Raevaara huomauttaa.

Hän piti *SK:n* edesmenneen toimittajan **Jari Lindholmin** toiminnallisista reportaasialoituksista.

”Aloitukset luo lupauksia ja vihjaa jutun kerroksista. Lindholm kuvasi, mitä ihmiset tekivät tai kokivat. Se jäisi irralliseksi, jos luodit viuhuvat alussa, mutta toimintaa ei tulisi enää jutussa.”

Kaunon keinoista Raevaara suosii asianteissaan myös dialogia sekä ympäristön ja henkilön kuvausta. Kuvaus viestii havaintoja, luo tunnelmaa ja vie lukijan keskelle tapahtumia, hän selvittää.

Kirjailijasta pienikin juonellisuus tuo jutun jämäkkyyttä. Se voi olla esimerkiksi

ajankulkua tai omakohtaista kerrontaa. Esimerkkinä Raevaaran mieleen jäi *Helsingin Sanomien* (28.10.) juttu syöpätutkija **Akseli Hemminkistä**, jonka oikeudenkäynti toi juttuun juonijännitettä.

OPPAASSAAN Raevaara teroittaa toimittajille myös alkuperäislähteiden käyttöä. Hän ei voisi kuvitellakaan, että tekisi tiedeuutisen pelkän uutistoimistojutun perusteella.

Välikäden tulkinnot voivat sisältää virheitä, hän perustelee. Tarkkuus on tarpeen, koska tiede on usein vaikeaselkoista mutta kertoo tärkeistä asioista, kuten terveydestä.

”Tiede vaatii tavallista enemmän pohjatyötä, ymmärrystä ja suhteuttamista. Se kärsii median kiireestä poikkeuksellisen paljon.”

Tutkijat purkavat usein Raevaaralle pelkojaan ja vimmastumistaan mediaan. Monia harmittaa, että tieteellisen tiedon rinnalle tuodaan usein maallikon päinvastainen näkemys. Vastaava tasapuolisuuden vaatimus puuttuu tieteestä, joka pyrkii esittämään luotettavimman tiedon suoraan.

”Vastakkainasettelu sopii tieteeseen hirveän huonosti. Mediaa taas kiinnostavat konfliktit ja poikkeavat näkemykset. Se tuottaa lähtökohtaisesti törmäyksiä.”

Raevaara kirjoittaa maagisrealistisesti, mutta kuuluu skeptikkojärjestö Skepsiksen hallitukseen ja nojaa maailmankuvassaan tieteeseen. Väittelyn ja vertailun sijaan hän toivoo puhetta ilmiöistä. Miksi jotkut esimerkiksi päätyvät vaihtoehtoisiin? Mitä he eivät koe saavansa lääketieteestä?

”Jos syöpäsairas saa voimaa homeopatiasta, kokemus on arvokas. Mutta jos sitä tarjotaan parannuskeinona muille virallisen hoidon vaihtoehtona, ollaan vaarallisella tiellä.”

Teoksessaan Raevaara avaa tutkijoille journalistisia käytäntöjä. Kuten sitä, että kommentit lisäävät jutun luotettavuutta ja elävyyttä. Tutkijoista ”puhuvan pään” vaatimus

tuntuu usein kummalliselta, selviäähän asia jo tutkimustekstistä.

Tutkijatausta vaikuttaa vieläkin niin, että Raevaaran juttuihin ujuttautuu joskus varovaisia ilmaisuja: ehkä, mahdollisesti, vaikuttaa siltä. Tiedeartikkelin rakenne puskee välillä ulkomuistista.

”Saatan pohjustaa taustaa blogitekstin alkuun ja laittaa pointin loppuun. Sitten muistan, että laitetaanpa pointti rohkeasti alkuun, ehkä jopa otsikkoon.”

IDEANSA TOHTORIKIRJAILIJA nappaa esimerkiksi arjesta, luonnosta ja yhteiskunnasta. *Korppinaiset*-romaanin päätyi naakkaparvi, jonka hän näki odottaessaan lastaan jalkapalloharjoituksista. Suomen taannoinen perhesurmasuma poiki blogitekstejä ja lopulta *Laukaisu*-romaanin.

Kun Raevaara saa loistoidean, ympäristössä alkaa suorastaan vilistä siihen liittyviä yksityiskohtia. Mieli janoaa lisää tietoa, ja hän haluaisi kirjoittaa heti.

Mutta juuri silloin, idean poltellessa kuumimmillaan, Raevaara luopuukin siitä. Päästää irti, jättää hetkeksi muhimaan. Oppaassaan hän vertaa ideaa rakkaussuhteeseen:

Jokaista ei edes kannata katsella sillä silmällä. Hyvään aiheeseen ja suhteeseen pitää olla valmis käyttämään aikaa, kestävään myös epämuakuvuutta ja epävarmuutta. Oikean idean ja kumppanin tunnistaa siitä, että kun valinnan hetki on edessä, mitään muita vaihtoehtoja ei todellisuudessa ole. Aiheesta ja kumppanista voi molemmista tuntea myös mustasukkaisuutta.

Ideat vaativat tiukkaa työstöä, kuten mant-
ran soveltamista jo suunnittelussa. Raevaara tietää, että vain innostavimmat kantavat kirjaksi asti. Muista saattaa syntyä blogiteksti, tai sitten ne tuupertuvat odottaessaan.

Tiina Raevaarasta se on traagista.

”Teen jatkuvaa surutyötä. Haaveilen ylimääräisistä irtopäistä, joihin voisin säilöä ideat ja pitää ne elossa.” ●

MONTA LINSSIÄ. Raevaara kirjoittaa maagisrealistisesti, mutta kuuluu skeptikkojärjestö Skepsiksen hallitukseen. Yliluonnollisia kokemuksia hänellä ei ole. ”Taidetta ei pidä latistaa sillä, että kirjoittaisi vain totta olevista asioista.”

Kuvauspaikka: Luonnontieteellinen museo

KIEHTOVA MAAILMA. Tiedetoimittajat Reetta Rönkä ja Ivan Puopolo pitävät työssään siitä, että tietoa karttuu mitä ihmeellisimmistä asioista.

Tiedepopulistit

JOHANNA POHJOLA, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Miten ujuttaa mutkikas tutkimustieto kansanomaiseen tiedeohjelmaan? Ivan Puopolo ja Reetta Rönkä pohtivat tätä viikoittain.

MITEN VAKUUTTAVAA! Toimittaja **Ivan Puopolo** vaikuttuu usein haastatellessaan tutkijoita. Käytännössä viikoittain, kun hän tekee tiedeohjelma *Sfääriä Helsingin Sanomien* verkkotelevisio HSTV:hen.

"Parasta on, kun ihminen tietää jostain paljon ja kertoo auliisti olennaisen. Jokainen alansa asiantuntija on vakuuttava. Samalla ymmärtää, että ei itse tiedä paljon mistään mitään", Puopolo sanoo.

Hän on käsikirjoittanut ja juontanut populääriä *Sfääriä* huhtikuusta eli ohjelman alusta alkaen. HS on lisännyt tiedejournalismia siihen kohdistuvan kiinnostuksen vuoksi: myös printtilehdessä tiedesivut ovat vuodesta 2014 ilmestyneet joka arkipäivä aiemman lauantain sijaan.

Tutkimustiedon tiivistäminen minuuttirajoihin tuottaa Puopololle usein päänsä. Esimerkit toimivat. Tutkijavieraitaan hän pyytää

mieluummin yksinkertaistamaan kuin puhumaan pilkuntarkasti.

"Katsojan huomioiminen tarkoittaa joskus mutkien suoraksi vetämistä. Se pitää hyväksyä. Tyhjiille penkkiriveille saarnaaminen on turhaa."

MYÖS YLEN TIEDEOHJELMAN *Prisma Studion* juontaja **Reetta Rönkä** painii tieteen pitkän aikajänteen ja perinpohjaisuuden kanssa viikoittain.

Hiljattain käsikirjoitusvaiheessa esimerkiksi selvisi, että naisten keuholämpötila säilyy rasvan vuoksi kylmyydessä miehiä pidempään. Se olisi kiehtovaa kertoa katsojille, mutta viekö se tilaa joltakin tärkeämmältä? Erot olivat sitä paitsi marginaalisia. Lopulta tieto jätettiin pois.

"Haastavinta on tasapaino siinä, että ei korosteta hauskoja tiedeknoppeja jonkin yhteiskunnallisesti tärkeän mutta tylsän asian kustannuksella", syyskuussa YleX-radiokanavalta *Prisma Studioon* siirtynyt Rönkä sanoo.

"Suhteeni tieteeseen oli olematon. Hienointa on ollut löytää kosketus sen vaikutuksiin. Juuri nyt

olen esimerkiksi todella tietoinen hämähäkkien ominaisuuksista, kuten seitin vahvuudesta."

Vuodesta 2001 tehtyä *Prisma Studiota* avustaa kuusi eri alojen tutkijaa. *Sfäärin* tavoin se painottuu luonnontieteisiin, kuten suomalaisen tiedejournalismi yleensäkin.

Röngän mukaan ihmis- ja yhteiskuntatieteitä napataan tiedeohjelmaan tietoisesti mukaan: hiljattain puitiin populistisia politiikan tutkijan opastuksella.

Puopolo valitsee aiheensa yksinomaan katsojien oletetun kiinnostuksen perusteella. Hän opiskelee sosiologiaa ja tieteen filosofiaa, mutta hurahti sitemmin fysiikkaan ja kosmologiaan.

"En tee journalistista arviota tasapainoperiaatteella, että kaikkea olisi yhtä paljon. Jos sosiologias-ta tulee kiinnostavaa tietoa, se menee yhtä lailla ohjelmaan", hän selvittää.

"Luonnontieteet tuottavat tarkempaa tietoa ja arjen sovelluksia. Maailmassa ei ole elektronista laitetta, joka toimisi ilman suhteellisuusteoriaa. Se on uskomattoman nerokas, niin täydellinen."

TUTTAVAT KUTSUVAT PUOPOLOA tiedefasistiksi. Hän ei usko mitään vailla tieteellistä tutkimusta. Häntä harmittaa, että kollegat asettavat jutuissaan tasapainon nimissä vastakkain tutkijoita ja maallikkojen kokemuksia.

Tiedetoimittajasta on huutava vääryys, että esimerkiksi personal trainer **Tomi Kokko** ravitsemussuosituksineen saa saman painoarvon kuin ravitsemustieteen professori **Mikael Fogelholm**. Tutkimustieto on sentään käynyt läpi akateemisen vertaisarvioinnin.

Puopolosta vertailujutuissa tulisi vähintään ilmaista, että haastateltavan näkemys perustuu tämän kokemukseen.

"Yksittäisen ihmisen kokemukset voivat olla mielenkiintoisia, mutta tutkijoiden vasta-argumentina ne eivät toimi. Tiede tuottaa parhaiten perusteltua tietoa maailmassa", hän sanoo.

"Työssäni on vahvistunut, että salaliittoja ei ole. En tiedä tutkijaa, jolla olisi muu agenda kuin edistää uraansa ja tehdä mahdollisimman hyvää tutkimusta." ●

Haemme

KESÄTOIMITTAJIA JA -KUVAAJAA

- PAIKKA** Määräaikainen. Pääsääntöisesti kolme kuukautta kesällä 2017.
- TARJOAMME** Kiinnostavia tehtäviä nykyaikaisessa mediatalossa. Tarvitsemme tekijöitä Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oyj -konsernin maakunta-, kaupunki-, alue- ja paikallislehtiin sekä Lännen Median yhteistoimitukseen.
- ARVOSTAMME** Alalle sopivaa koulutusta ja kokemusta sekä idearikkautta, oma-aloitteisuutta ja yhteistyökykyä.
- LISÄTIETOJA** hannu.lehto@kpk.fi puh. 020 750 4408
seppo.kangas@kpk.fi puh. 020 750 4621
- HAKEMINEN** <http://www.kpk.fi/tyopaikat>
15.12.2016 mennessä

Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oyj
Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oyj -konsernin päätoimialat ovat julkaisuliiketoiminta, paino- ja jakeluliiketoiminta sekä digitaalinen liiketoiminta. Konserni työllistää vakituisesti noin 330 henkilöä ja budjetoitu liikevaihto on noin 50 milj. euroa. Konserni julkaisee kymmentä lehteä sekä useita verkkopalveluita.

**KESKI-POHJANMAAN
KIRJAPAINO OYJ**

KESKIPOHJANMAA KALAJOKILAAKSO **NIVALA** LESTIJOKI **Kokkola** KP24.fi
Perhönjokilaakso **Selänne** HAAPAVESILEHTI KALAJOKI **PS** Pietarsaaren Sanomat

Etsimme Suomen parasta journalismia

Ehdota vuoden 2016 parasta journalistia, juttua tai journalistista tekoa.

**VOUDEN
JUTTU**

Kuka on edistänyt hyvää journalismia Suomessa vuoden 2016 aikana? Ehdota palkinnon saajaa viimeistään 31.12.2016 osoitteessa suurijournalistipalkinto.fi.

**VOUDEN
JOURNALISTINEN
TEKO**

Palkintolautakunta valitsee saamiensa ehdotusten joukosta kolme voittajaehtotusta palkintoluokkiin Vuoden juttu, Vuoden journalistinen teko, Vuoden kirja ja Vuoden journalisti. Vuoden kirjaa voivat ehdottaa kustantajat.

**VOUDEN
KIRJA**

**VOUDEN
JOURNALISTI**

Palkinnot jaetaan suorassa lähetyksessä MTV3-kanavalla tiistaina 14.3.2017 kello 20 alkaen.

Seuraa meitä Facebookissa
Suuri Journalistipalkinto ja
Twitterissä [#sjp2016](https://twitter.com/sjp2016).

www.suurijournalistipalkinto.fi

Suuri
JOURNALISTI-
PALKINTO

Haemme vuosilomasijaisiksi

KESÄTOIMITTAJIA OULUUN

Olet etsimämme, jos olet idearikas, innostunut ja yhteistyökykyinen journalisti. Olet hyvä kirjoittaja ja haluat oppia vielä paremmaksi. Arvostamme sopivaa koulutusta ja työkokemusta. Tarvitsemme myös lehden ulkoasun tekemisestä kiinnostuneita ja siinä jo kokemusta hankkineita toimittajia lehden taittoryhmään.

Jos kesätyö Kalevassa kiinnostaa, käy täyttämässä hakulomake osoitteessa www.kalevakonserni.fi ja liitä mukaan vapaamuotoinen hakemuksesi työnäytteineen. Hakuaika päättyy **18.12.2016**.

Tiedustelut: toimituspäällikkö Pekka Vuollo, pekka.vuollo@kaleva.fi, puh. 0400 529059.

Kaleva Oy on Oulussa toimiva vakavarainen monimediayhtiö. Lehtiliiketoimintamme päätuote, sitoutumaton sanomalehti Kaleva on 60 008 (LT 2015) levikillään Pohjois-Suomen suurin ja Suomen neljänneksi suurin seitseenpäiväinen sanomalehti. Digitaalisen liiketoimintamme päätuote Kaleva.fi on Pohjois-Suomen suurin ja Suomen kolmanneksi suurin sanomalehtien verkkopalvelu. Lisäksi tuotamme digitaalisia palveluita ja ratkaisuja eri kanaviin kuluttajille ja yrityksille sekä luomme kontakteja kuluttajien ja yritysten välillä. Konsernin tytäryhtiöt kustantavat kaupunkilehtiä sekä harjoittavat paino- ja jakelutoimintaa. Hoidamme konserniin kuuluvassa jakeluyhtiössä sanomalehti Kalevan ja muiden painotuotteiden jakelua Oulussa ja ympäristökunnissa. Vuoden 2015 liikevaihtomme oli 53,9 milj. euroa ja konsernissamme työskentelee noin 450 henkilöä.

WWW.KALEVAKONSERNI.FI

KALEVA

WWW.KALEVA.FI

Mediakentän hämmentäjä

JANNE AROLA, TEKSTI • MIKKO VÄHÄNIITTY, KUVA

Vesa-Pekka Kangaskorpi kasvattaa ja vaalii Keskisuomalaista kuin suurtilallinen peltojaan.

Sieltä se taas tulee: lypsykoneveraus. Keskisuomalainen Oyj:n toimitusjohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi** nojailee tuoliin pitkän palaveripöydän ääressä. Viinin-punainen kauluspaita roikkuu farkkujen päällä. Hiukset ovat hieman sekaisin.

Hän selittää yhtiönsä ajankohtaisia kuulumisia kansanedustaja **Touko Aallolle** (vihr.). Keskisuomalainen osti hiljattain lahtelaisen Mediatalo Esan.

"Tarvitaan isompi lypsykone", Kangaskorpi perustelee.

Keskisuomalainen on kuin varkain nousut Suomen ylivoimaisesti suurimmaksi sanomalehtikustantajaksi nimikemäärällä mitattuna. Kolme vuotta sitten se hankki Suomen Lehtiyhtymän kansanedustaja **Eero Lehdeltä** (kok.).

Kangaskorpi taas on profiloitunut ärhäkäksi kommentaattoriksi, joka laukoo mielellään mielipiteitään kotimaisen median tilanteesta. Niin nytkin. Hän valittaa Aallolle Postin jakeluongelmia ja perintöverotuksen epäoikeudenmukaisuutta sekä vitsailee, että Yleäkin voisi vähän kyykyttää.

"Siinä aika kattavasti. Näistä kun hoidat puolet", hän letkauttaa.

ESIINTYMINEN ON TYYPILLISTÄ Kangaskorpea. Toiset pitävät häntä suorapuheisena ja hauskana jätkänä, joka yltyy joskus reippaaseen vittuiluhuumoriin. Toisia rehvakas tyylillä hämmentää. Heidän mielestään Kangaskorpi vaikuttaa ylimieliseltä.

Muutama vuosi sitten Kangaskorpi osallistui videopalaveriin, jossa esittäytyi Savon Sanomien tuore brand manager. Konsernipomo tokaisi: "Mitä helvettiä Savon Sanomat tekee jollain brand managerilla?"

Eräs Kangaskorven pitkäaikainen ystävä kuitenkin sanoo, että hän ei ole tarkoituksella ilkeä kenellekään.

"Hienotunteisuus vain ei ole hänen paras puolensa."

HIENOTUNTEISELTA EI VAIKUTA myöskään yhtiön vertaaminen lypsykoneeseen. Olkoonkin, että Kangaskorven omat ja yhtiön juuret ovat syvällä keskisuomalaisessa mullassa.

"En tarkoita, että lypsäjänä olisivat omis-

tajat tai yritys, vaan ympäröivä yhteisö, lukijat, toimittajat ja muut", Kangaskorpi selittää myöhemmin työhuoneessaan.

Hänen visiossaan yhtiön on kasvettava, jotta se selviytyy taloudellisesti tulevaisuudessa. Printtilypsykoneen on muututtava digilypsykoneeksi.

Toinen tärkeä tehtävä on varmistaa yhtiölle pitkäjänteinen kasvollinen omistus.

"Ei kukaan halua pitää omistuksiaan, jos näkymät ovat huonot. Mitä enemmän pysytymme maksamaan osinkoja ja tulospalkkioita (henkilöstölle), sen parempi", Kangaskorpi linjaa.

Keskisuomalaisen omistajapolitiikkaa riepoteltiin julkisuudessa joulukuussa 2013, kun yhtiö samaan aikaan jakoi jälkiosinkoja ja irtisanoi työntekijöitä. Kangaskorpi kuitenkin väittää, että osinkojen maksu ei ole ollut esteenä Keskisuomalaisen kehittämiselle yli digimurroksen.

”Mitä enemmän pysytymme maksamaan osinkoja ja tulospalkkioita (henkilöstölle), sen parempi.

"Me emme ole jättäneet mitään tekemättä sen takia, ettei olisi ollut rahaa. Innovaatiot ja ajatukset vain ovat puuttuneet."

MONI KANGASKORPEA tunteva näkee hänessä kaksi puolta.

Toinen on eliitin kanssa sujuvasti seurusteleva pörssiyhtiön pomo, joka ajaa kalliilla autoilla, asuu matkoillaan hulpeissa hotelleissa ja julkaisee itsestään sosiaalisessa mediassa kuvia silmäätekevien seurassa.

"En käy paskoissa hotelleissa, eikä mulla ole paskoja autoja. Mitä järkeä sitä olisi peitellä", Kangaskorpi kysyy.

Se toinen Kangaskorpi taas on juuristaan ylpeä maatalon poika, joka on huolissaan ikääntymisestäään, terveydestään ja siitä, löytykö hänen lapsilleen paikkaa yhteiskunnasta. Se Kangaskorpi syö yksin aamupuuroa Keskisuomalaisen kuppilassa ja vaeltelee metsissä koiriensä kanssa.

"Hänen on hyvin vaikea suostua epätodellisuuden itsessään ja muissa ihmisissä", ystävä sanoo.

"Aika paljon kertoo se, että hänen parhaita ystäviään ovat koirat. Ne antavat anteeksi kaiken ja rakastavat ehdoitta."

1990-LUVULLA KANGASKORPI PÄÄTTI yhdessä isänsä **Pekan** ja äitinsä **Inkerin** kanssa ryhtyä sijoittamaan perheen varallisuutta systemaattisesti Keskisuomalaisen osakkeisiin. Äidin puolelta omistuksia on jo vuosikymmenten takaa. Nyt Kangaskorvet omistavat yhtiöstä noin 10 prosenttia.

Rahan takia Kangaskorven ei tarvitsisi tehdä loppuelämänsä aikana töitä. Hän voisi keskittyä vaikka valokuvaukseen ja mökkeilyyn. Silti hän sanoo, ettei voisi kuvitella tekevänsä muuta kuin toimivansa Keskisuomalaisen toimitusjohtajana.

"Lapsellisesti minua kiinnostaa sananvapaus ja moniarvoinen, kotimainen kaupallinen media", hän perustelee.

Ehkä Keskisuomalainen-konserni on Kangaskorvelle kuin kotitalon pellot. Viimeaikaisten yrityskauppojen myötä saappaat ovat suurentuneet ja tilusten reunat karanneet kauemmas horisonttiin.

On ymmärrettävää, että Keskisuomalaisen strategiana on enemminkin ostaa kuin olla ostettavana. Vesa-Pekka ei halua olla se Kangaskorpi, jonka vetovuorolla maakunnallisen ja kasvollisen omistuksen ketju yhtiössä katkeaa •

VESA-PEKKA KANGASKORPI

• Toiminut Keskisuomalainen Oyj:n toimitusjohtajana vuodesta 2010. Yhtiön hallituksessa vuodesta 1996.

• On myös Viestinnän keskusliiton (tulevan Medialiiton) hallituksen puheenjohtaja ja Elinkeinoelämän Keskusliiton hallituksen jäsen.

• Asuu yhdessä puolisonsa ja kolmen lapsensa kanssa vanhassa navetassa Jyväskylän Keljossa, vanhempiensa naapurissa.

Maatalon poika. Vesa-Pekka Kangaskorpi asuu kotitilansa vanhassa navetassa ja viihtyy Diego-koiransa kanssa luonossa.

Osaaminen pähkinäkuoressa

Hyvä CV eli ansioluettelo on selkeä, tiivis ja räätälöity. Se on osa vastausta kysymykseen, miksi juuri sinä olisit hakemaasi tehtävään hyvä.

NINA ERHO, TEKSTI • JUKKA PELTOSAARI, KUVITUS

1 PEILAA OSAAMISTASI. Hyvästä työhakemuksesta ja CV:stä näkee, että hakija on ymmärtänyt, mitä hakee. Mieti siis, miksi haet tehtävää, miksi olisit hyvä siinä ja miten viestit sen.

Kerro CV:ssä aikaansaannoksiasi konkreettisesti, aktiiviverbein ja numeroin: kirjoitin x juttua, hankin x uutta some-seuraajaa, uudistin toimitusprosessia niin, että säästimme x euroa. Muista myös, että journalistit osaavat muutaakin kuin tehdä juttuja, esimerkiksi hankkia nopeasti tietoa, selviytyä yllättävistä tilanteista ja tilata sopivaa työtä sopivilta ihmisiltä.

Etenkin jos työhistoriasi on sil-lisalaattia tai olet vaihtamassa alaa, listaa enemmän osaamisia kuin tittleit. Esimerkiksi toimittajan nimikkeellä tehdään eri kokoisissa medioissa eri asioita, eivätkä media-alan termit aukea sen ulkopuoliselle itsestään. Kirjoita esimerkiksi: kokemus printtilehdistä, kokemus liikkuvasta kuvasta, kokemus sosiaalisesta mediasta.

Viimeistään haastatteluun mieti, missä tarvitsisit tehtävän hoitamisessa tukea tai mitkä olisivat omat, uudet ideasi sen hoitamiseen. Rekrytoijan näkökulmasta osaamisen lisäksi arvossaan ovat halu oppia ja opetella, innostus ja intohimo.

2 TIIVISTÄ. Pidä CV yhdessä sivussa, enintään kahdessa. Tee *itsellesi* master-CV, johon listaat tekemisiäsi laajemmin. Pohdi sen pohjalta, millaista osaamista olet kerännyt ja miten sitä kannattaa työnantajalle jäsenellä. Kirjoita yhteystietosi, tiivistelmä ja luettelo osaamisestasi, koulutukseksi, kielitaitosi ja it-taitosi.

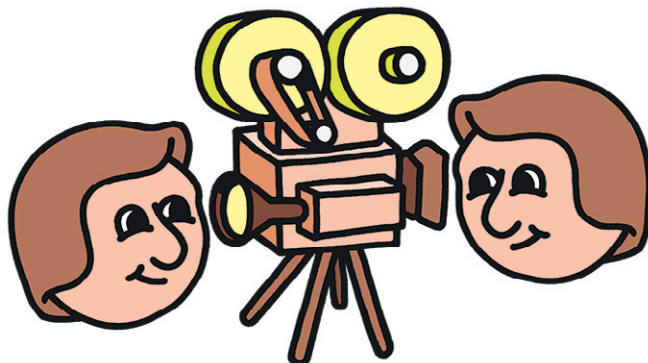
Malleja visuaalisesti erottuvan CV:n rakentamiseen antavat esimerkiksi novoresume.com, hloom.com ja canva.com. Älä kuitenkaan kikkaile liikaa vaan muista, että sisältö on a ja o.

Jos teet video-CV:n, pidä sen kesto alle kahdessa minuutissa. Kerro, kuka olet ammatillisesti, mitkä ovat toimialatuntemuksesi, osaamisesi ja vahvuutesi sekä miksi

haet juuri tähän tehtävään tai organisaatioon. Konkretisoi kertomalla jostakin onnistumisestasi. Tekniseksi laaduksi riittää ”siisti tausta, hiljainen tila ja sinä”. Toki ympäristö voi olla muukin, jos se liittyy esimerkiksi tuoreeseen koulutukseesi. Näytä ammatiltasi ja siltä, mitä lupaat. Päätä video avoimeen kysymykseen, joka houkuttelee vastaanottajan vuoropuheluun.

3 KERRO EHJÄ HISTORIA. Jos epäilet, että työnantaja ei lumoudu iästäsi tai elämäntilanteestasi, älä listaa niitä ensimmäiseksi. Asioiden korostamatta jättäminen on kuitenkin eri asia kuin niiden kertomatta jättäminen.

Älä listaa pitkästi vanhoja asioita, juttuja tai muita yksityiskohtia,

JUTUN VINKIT ANTOIVAT

• Uravalmentaja Susan Calonijs, UP Partners

• Henkilöstöpäällikkö, HR-asiantuntija Leila Svanberg, Yleisradio

mutta kata jollain tavalla koko työhistoria. Siihen kuuluvat myös perhevapaat, työttömyysjaksot ja työt, joiden et usko olevan eduksesi tai ratkaisevia. Jos työhistoria alkaa myöhään tai siinä on aukkoja ilman selitystä, se näyttää oudolta ja vaatii rekrytoijalta selvittämistä.

CV:ltä odotetaan kokonaiskuvaa tekemisestä ja osaamisesta, joten avaa myös mahdollista freelancerin kokemustasi. Osaamista kertyy myös harrastuksista, ja ne osoittavat, että hoidat jaksamistasi. Ole kuitenkin tiivis, selkeä ja kerro viimeisin kokemus ensimmäisenä.

4 TESTAA. Oikolueta ja koe-lueta CV:tä, jotta saat siitä mahdollisimman virheettömän ja ymmärrettävän.

Jos haet muita kuin media-alan töitä, lueta CV:tä muilla kuin toisilla journalisteilla. Tarkista, että CV tulostuu kunnolla. Varmista, että mainitsemasi suositteijat tietävät roolistaan.

5 RÄÄTÄLÖI. CV kertoo *sinun* tekemisistäsi ja osaamisestasi. Siksi sitä ei voi kopioida keneltäkään, kukaan voi tehdä sitä puolestasi eikä siihen

voi antaa ”taatusti toimivaa mallia”. Mieti, mitä osaat ja mihin haet ja tee CV:stä itsesi ja alasi näköinen. Esimerkiksi kirjoittavan toimittajan valtti on teksti, radio-toimittajan ääni ja kameran eteen hakevan video.

Vaikka olisit tehnyt paljon hakemuksia, älä kopioi edellisiä, vaan kirjoita jokaiselle työnantajalle myös CV:n alkuun oma tiivistelmä. Mieti, miten saat CV:n, hakemuksen ja sen, millainen todennäköisesti olet haastattelussa, kertoamaan samaa tarinaa. Enemmän kuin CV:ssä, persoonallisuudelle

on tilaa hakemuksessa. Jos haluat korostaa persoonaa CV:ssä, älä kikkaile muodolla vaan tuo luonnettasi esiin esimerkiksi kuvalla.

6 IRTOA RUUHKASTA. Vaikka takana olisi paljon tuloksettomia hakemuksia, kiirehtiminen ja hätäily ei auta. Ajattele, analysoi ja räätälöi. Laadi työnhakuun aikataulu. Tutki yrityksiä ja etsi piilotyöpaikkoja, joihin ei ole lannistavaa hakijavyöryä. Uusia ideoita voit löytää esimerkiksi *Kauppalehden* Menestysjättilistalta. ●

Alma Mediaan kuuluva Alma Regions kustantaa neljää maakuntalehteä sekä paikallis- ja kaupunkilehtiä eri puolilla Suomea. Tunnetuimpia tuotteita ovat Aamulehti, Satakunnan Kansa ja Lapin Kansa.

Alma Median maakunta-, paikallis- ja kaupunkilehtiyhtiö Alma Regions hakee ensi kesäksi

TOIMITTAJIA, TAITTAVIA TOIMITTAJIA, KUVAAJIA ja GRAAFIKOITA

Tule mukaan toimituksiin, jotka kehittävät intohimoisesti journalismia kaikissa kanavissa ja ilmenemismuodoissa. Journalistina haistat uutisen ja löydät kiinnostavan henkilön ja ilmiön sekä haluat kertoa näistä elävästi asiakkaallemme eli lukijalle. Olet itsenäinen ja kiinnostava tarinankertaja. Kaikki ilmaisukeinot ja työvälineet ovat sinulle tuttuja. Kuvaat sujuvasti myös itse sekä videota että stilliä. Esiinnyt luontevasti kameran edessä ja kaikissa sosiaalisen median kanavissa. Kaikki juttusi ovat sellaisia, että lukijan on helppo sijoittaa niihin itsensä. Visualistina teet esityksesi ensisijaisesti verkkoon, mutta myös printin teko on tuttua. Sinulla on journalistista asennetta ja hallitset hyvin keskeiset julkaisuohjelmat. Sinulla on hyvä yleissivistys, alan koulutusta ja kielitaitoa.

Osa maakuntalehtien kesätoimittajista voi sijoittua valtakunnallisen Lännen Median yhteistoimituksen palvelukseen lehtien kotitoimituksiin tai Helsingin toimitukseen.

Täytä hakemuksesi osoitteessa **rekry.almamedia.fi** ja kerro, mihin lehteen haet ensisijaisesti. Linkitä hakemukseen työtodistuskopiot ja muutama työnäyte. Hakulinkki on auki 8.12.2016 saakka.

Aamulehti kutsuu hakijoita valintakokeeseen, joka järjestetään keskiviikkona 11.1.2017 Tampereella. Muut lehdet lähettävät henkilökohtaiset haastattelukutsut.

Lisätiedot:

- **Aamulehti:** Toimituspäällikkö Kari Ikonen 040 584 3731
- **Lapin Kansa ja Pohjolan Sanomat:** Päätoimittaja Maria Jauho 050 438 2405
- **Satakunnan Kansa:** Kehitysjohtaja Inka Partanen 040 587 9278
- **Paikallislehdet:** Päätoimittaja Sanna Keskinen 050 562 7068

Aamulehti on Suomen toiseksi suurin seitsemänpäiväinen sanomalehti. Aamulehti on alueensa ylivoimainen media, sillä lehti tavoittaa päivittäin 219 000 lukijaa ja aamulehti.fi tavoittaa viikossa noin 500 000 kävijää.

Lapin Kansa ja Pohjolan Sanomat ovat nyt entistäkin vahvempi Lapin ääni. Alman pohjoiset sanomalehdet Lapin Kansa ja Pohjolan Sanomat tavoittavat yhteensä 90 000 lukijaa päivässä. Lapinkansa.fi ja Pohjolansanomat.fi tavoittavat yhteensä 98 000 kävijää viikossa.

Satakunnan Kansa on Porissa ilmestyvä seitsemänpäiväinen sanomalehti, joka tavoittaa päivittäin 100 000 lukijaa ja satakunnankansa.fi tavoittaa viikossa 102 000 kävijää.

Alma Regionsilla on 14 paikallislehteä, joilla on vahva ote alueidensa päivittäiseen elämään. Paikallislehdet tavoittavat viikossa yhteensä noin 189 000 painetun lehden lukijaa ja alati kasvavan joukon lukijoita verkon välityksellä.

AAMULEHTI | **Lapin Kansa** | **POHJOLAN SANOMAT** | **SATAKUNNAN KANSAA**

Janakkalan Sanomat | **Jokilaakso** | **Jämsän Seutu** | **Kankaanpään Seutu** | **KMV-lehti** | **Luoteisväylä**
Merikarvia-lehti | **Nokian Uutiset** | **Pyhäjokiseutu** | **Raahen Seutu** | **Raahelainen** | **Rannikkoseutu**
Suur-Keuruu | **Sydän-Satakunta** | **Tyrvään Sanomat** | **Valkeakosken Sanomat**

Mitkä ovat sinun elämäsi rakkaimpia asioita?

Yhdessä rakennettu koti. Syntymäpäivälahjaksi saatu fillari.
Kirpparilta löytynyt design-harvinaisuus.

Sinunkin elämässäsi ja kodissasi on varmasti itse ansaittuja asioita,
joilla on arvoa enemmän kuin hintaa. Tietenkin pidät niistä jo itse
hyvää huolta, mutta niiden turvana kannattaa myös olla vakuutus.

Poikkea toimistollamme, soita tai tutustu etuihisi osoitteessa turva.fi/journalistiliitto. Turvataan yhdessä elämäsi rakkaimmat asiat.

* Etu koskee uutta koti-irtaimistovakuutusta, jonka alkamispäivä on 1.9.-31.12.2016.
Edun saa ensimmäisen vuoden vakuutusmaksusta.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • www.turva.fi • puh. 01019 5110

 turva
Hymyile, olet Turvassa

Sjukskötare och journalist. Trots att Patricia Bruun bytt bransch har hon fortsatt skriva: "Annars skulle jag ha tappat bort en del av mig själv."

Hon gav en röst när ingen lyssnade

LINA LAURENT, TEXT • KARL VILHJÄLMSSON, FOTO

Patricia Bruun gick från journalistiken till sjukvården. Hon känner de båda branscherna väl och efterlyser ett mer mänskligt perspektiv i vårdfrågorna.

I november 2001 publicerades **Patricia Bruuns** reportage om psykvården i Åbo. *Utsikt mot en madrass* (Åbo Underrättelser, 17 november 2001) beskrev vardagen på den slutna avdelningen A1 vid Åbo stads sjukhus i Kuppis. Avdelningen var dimensionerad för 20 patienter men hade konstant över 30 patienter. Människor sov på madrasser på golvet, personalen hade varken tid eller utrymme att ge rehabiliterande vård och patienterna vårdades främst med psykmediciner.

Reportaget väckte debatt, både i medierna och bland beslutsfattare och Åbo stad höjde anslaget för akut psykvård i budgetbehandlingen. Bruun belönades med Bon-

niers stora journalistpris.

Det har gått 15 år sedan reportaget publicerades. Då var Bruun journalist. I dag är hon sjukskötare. Men hon skriver fortfarande, bland annat kolumner i *ÅU*. I kolumnerna berättar hon ofta om personer som hamnat i kläm i vården, till exempel åldringar som ligger ensamma hemma och väntar på att hemvårdaren ska stiga in genom dörren. Hon skriver mänskligt och rättframt – hon vet hur verkligheten ser ut eftersom hon har insyn.

VI TRÄFFAS på ett kafé i ett snöigt Ekenäs. Bruuns arbetsplats, Raseborgs sjukhus, ligger några kilometer härifrån men i dag är hon ledig.

Hon sveper halsduken tätare runt halsen och börjar berätta med lågmäld röst.

Vi börjar i 1970-talets Åbo. Bruun studerade språk vid Åbo Akademi med tyska som huvudämne och svenska, pedagogik samt italienska som biämnen. Hon sommarjobbade på långvården i Stockholm och inledde sitt yrkesliv som timlärare i tyska vid Språktjänsten vid Åbo Akademi.

Sommaren 1983 fick hon jobb som sommarvikarie på *Åbo Underrättelser*. Vikariatet förvandlades efter några år till ett fast jobb och Bruun jobbade både som lokalredaktör i Pargas och vid centralredaktionen i Åbo.

Hon skrev ofta om social- och

hälsovård och om problemen som uppstod när den institutionaliserade vården skars ner och ersattes med otillräcklig öppenvård och hemvård. Småningom förändrades arbetslivet, 1990-talets lågkonjunktur satte sina spår även på ÅU. Vikarier anställdes inte i samma utsträckning som tidigare, alla skulle göra mer och snabbare och jobbet kändes inte lika roligt längre.

"Det var min självbevarelsedrift som fick mig att börja studera. Jag älskade mitt jobb som journalist men kände att jag inte kommer att orka med det hela livet."

Bruun var singelmamma med tre barn och att vara tjänstledig eller att börja skriva en avhandling kom inte på fråga. Hon ville hitta ett nytt levebröd och tänkte att en sjukvårdsexamen ger mångsidiga arbetsmöjligheter. Hon hade också en tanke på att jobba som biståndsarbetare när barnen flyttar hemifrån.

DET VAR UNDER en av sina praktikperioder hon kom i kontakt med avdelning A1 på Åbo stads sjukhus.

"Jag kunde inte förstå att så många människor var så svårt sjuka och att man inte kunde skapa anständiga förhållanden för dem. Varje dag kom det in nya människor som försökt ta livet av sig och unga människor som försökte svälta sig, var djupt psykotiska och deprimerade. Där fanns för många patienter och vårdarna sade att de aldrig hinner göra det de är utbildade att göra."

Situationen på avdelning A1 var kritisk. Vårdarna hade försökt få sin röst hörd. De hade skickat en offentlig skrivelse till politiker och även anhöriga hade lobbat – utan resultat.

Bruun bestämde sig för att skriva om läget på sjukhuset. Det var inget lätt val. Tystnadsplikten är "helig", som Bruun uttrycker det, och det är svårt att rapportera utan att hänga ut patienterna. Hon kände ändå att det fanns en berättelse som behövde lyftas fram. Anonymiteten löste hon genom att fokusera på detaljer i vården och vardagen – inte på enskilda patienters livsberättelser.

"Jag visste att om någon kunde skriva om detta så var det jag. Jag hade läst sjukjournaler, jag hade insyn och kunde beskriva vardagen på avdelningen genom mina egna upplevelser."

I FEBRUARI i år var den psykiatriska vården i Åbo återigen i rubrikerna – denna gång rapporterade *Turun Sanomat* om vanvård av patienterna vid den stängda psykiatriska avdelningen G1.

"Den enskilda människan har ett ansvar för hur hon eller han betar sig men man ska också se ett större sammanhang. Vad är det som gör att folk blir så där? Det händer inte över en natt."

Bruun tror att vem som helst med tiden blir konstig av att inte få en möjlighet att göra det hen vill och är utbildad att göra på jobbet. Vårdarnas etiska belastning är något Bruun tycker att man borde diskutera mycket mer än man gör och skrida till åtgärder för att minska den.

"Jag har lärt mig att jag måste stänga av jobbet då jag går hem fast det ibland är svårt. Det kan ta mig ett helt veckoslut att koppla bort om jag jobbat med döende patienter och deras anhöriga."

LÄNGE SÅG Bruun sig främst som journalist. I dag är hon främst sjukskötare. Hon skriver fortfarande om frågor som berör hennes jobb men endast i kolumnerna.

"Jag skulle nog inte kunna skriva reportage i dag. Sjukvården är mycket hierarkisk och precis som man får tystnadsplikten inopererad i sig får man från början lära sig att man ska lyda och göra som man blir tillsagd."

Bruun säger att det är svårt för henne att inte alltid ifrågasätta – egenskapen sitter i ryggmärgen. Hon frågar ofta "varför?" och anser att svaret "det kommer uppifrån" är en dålig förklaring.

"Branschen är slut. Vårdare har traditionellt aldrig ifrågasatt."

Vilka vårdfrågor borde medierna rapportera om i dag?

"När konkreta frågor behandlas, som att regeringen vill minska minimikravet på 0,5 vårdare per patient till 0,4, vid ställen som erbjuder dygnetruntvård för äldre, borde någon bemöda sig om att beskriva vad det betyder på riktigt."

När personaldimensioneringen beräknas bör man beakta att personal ska finnas på plats 24 timmar per dygn, sju dagar i veckan. Bruun nämner att en vårdare under ett nattskift ensam kan ansvara för 10 till 25 patienter.

Jag älskade mitt jobb som journalist men kände att jag inte kommer att orka med det hela livet.

Patricia Bruun

"Där kan finnas personer som haft färsk hjärtinfarkt, personer som är dementa, någon med två eller tre olika dropp och sådana som inte får stiga upp men som ändå gör det och ramlar. Det kan också finnas patienter som väger 130 kilo som ska vändas varannan timme för att inte få liggsår. I det verklighetsperspektivet är 0,5 vårdare lite och 0,4 ännu mindre."

Ibland när man läser dina kolumner får man en känsla av att du är uppgiven. Är du det?

"Nej. Inte alls. Jag är mest arg, även om jag vet att det inte leder någon vart."

Vad är du mest arg på?

"Jag tycker det finns en alltför stor klyfta mellan beslutsfattandet och verkligheten, mellan behoven och hur man tillgodoser behoven."

Bruun lyfter fram vårdreformen som ett annat exempel. Dels vet få vad reformen egentligen handlar om, inte heller journalisterna som bevakar den, dels sopas en massa problem under mattan i väntan på reformen.

"Vården är ojämlik redan i dag. Har man ingen som för ens talan är man otroligt hjälplös."

Och ja, det skulle vara bra om journalister kunde wallraffa mera eller åtminstone bekanta sig på djupet med vardagen på vårdinrättningarna.

"Redan under mitt första jobb som sjukskötare sade jag åt mina journalistkolleger att de skulle komma och beakta mina nätter på Åbolands sjukhus. Det hände alltid en massa saker. Jag tyckte det var mer dramatiskt än de mest utflippade teveserier. ●

PATRICIA BRUUN

● Gör: Sjukskötare och journalist.

● Bor: I Bromarv.

● Utbildning: Fil.mag. och sjukskötare.

● Tidigare: Journalist vid Åbo Underrättelser, frilans för Hbl. Har också jobbat på Bromarfhemmet, Åboland sjukhus och för Läkare utan gränser i Kongo Kinshasa.

● Skriver: Kolumner i ÅU. Deltar i en kurs i litterärt skapande vid Åbo Akademi. "Det är jätteroligt att producera text som är helt oberoende av någon uppdragsgivare."

● Har gett ut två böcker: Som om jag var någons skuggsida, Schildts & Söderströms 2011 (tillsammans med Lotta Näse). Medicin, mat och magi – om örter, trädgårdar och kloka gummor, Sagalunds museum och Nådendals museum 2015.

MAGNUS LONDEN • magnus.londen@gmail.com SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST OCH FÖRFATTARE FRÅN HELSINGFORS.

Känslor köper tjänster

Jag strömläste något på skärmen, sannolikt om Storbritanniens kaotiska väg mot

Brexit, då det studsade fram ett bud till just mig:

Hallå där! Den som stöder oss ser till att vår journalistik är orädd och fri från yttre inblandning. Vill du komma med?

Mera än så behövdes inte. Några klick senare var jag en stolt understödande medlem av *The Guardian*. Jag fick till och med en tygväska med posten som tack.

Så jag fortsatte läsa tills jag i förrgår skärmläddrade på *nytimes.com* om **Donald Trumps** lätt kaotiska försök att skapa nya Team USA. Någonstans där fastnade min blick på rutan som sa ungefär *du har nu läst din tionde avgiftsfria artikel den här månaden och eftersom du ändå hänger här, kanske du vill överväga att prenumerera...*

Jag tvekade ett ögonblick men höll ändå i min plånbok. Jag menar, någon gräns ska det ju finnas, och dessutom kan jag alltid rensa kakorna i datorn och på det sättet fortsätta läsa gratis.

Dagarna gick och Facebooks icke-chefredaktör **Mark Elliot Zuckerberg** sade att bolagets spridning av falska nyheter (som att Påven stöder Donald Trump) inte hade någon effekt alls på presidentvalet i USA.

Konstigt då att Google och FB bara någon dag senare meddelade att nu ska de minsann ta itu med sajter som sprider falska nyheter.

”Lura’ oss med känslor istället för kalla annonser om hur billigt det är med full digital tillgång.

Ett av många mediehus som kritiskt och systematiskt granskat Facebooks dominans är just *The New York Times*. Jag insåg att mycket av min kunskap om hur Facebooks och Googles algoritmer funkar baserade sig på det grävande som NYT gjort. Men jag viftade bort mitt dåliga samvete och fortsatte läsa utan att betala. Det finns gratisluncher!

Tills jag fick en tweet av @realDonaldTrump:

Wow, the @nytimes is losing thousands of subscribers because of their very poor and highly inaccurate coverage of the "Trump phenomena"

För att citera **Kjell Westö** (tror jag) så *brast något i mig* just då. NYT dementerade naturligtvis Trumps tweet, men jag var

redan rasande. Med några ursinniga klick kom jag fram till NYT erbjudanden och köpte en deal som ger mig så mycket oberoende journalistik att jag kan fylla badkaret till bredden – varje dag. Till ett helt obegripligt pris dessutom (2,31 euro i veckan).

Okej, med dessa köpbeslut har jag förstås ytterligare sjunkit ner i min liberala bubbla. Men det intressanta här är snarare exakt vad som fick mig att betala för något som jag redan njutit gratis av i många år.

Var det rationalitet? En ekonomisk investering? Köpte jag en livsviktig förnödenhet?

Nej, förstås inte. Jag gick till hundra procent på känslor.

Jag ville helt abstrakt stödja saker – grävande journalistik, granskning av makten, alternativ till nationalism – som för mig just nu känns akuta.

Eftersom jag har råd – eftersom medelklassen har råd.

Ska vi köpa prylar och nöja oss med Facebook som ensam nyhetsförmedlare? Eller i stället ha lite färre saker i hemmet och betala för en fri och aktiv bevakning av samhället?

Därför tror jag också finlands-svensk journalistik bums ska byta marknadsföringstaktik. ”Lura” oss med känslor istället för kalla annonser om hur billigt det är med full digital tillgång.

Vi är antagligen mer lättlurade än ni tror.

NYANSTÄLLNINGAR PÅ HSS MEDIA

Chefredaktörerna på HSS Medias tidningar är nöjda med den skörd av ansökningar de fått in till de tre journalisttjänsterna som annonserades ut i oktober–november. En orsak till trippelrekryteringen är koncernens goda fjolårsresultat.

Vasabladet fick in 31 ansökningar, *Syd-Österbotten* ett tiotal och enligt *Österbotten Tidningens* chefredaktör **Kenneth Myntti** fick hans tidning ”ett hyggligt antal sökande” till reportertjänsten i Karleby.

På *Vasabladet* handlar det om att hitta en ersättare för **Marita Bagge**, som gick i pension tidigare i år. Dessutom tillsattes **Marcus Lillkvist** på en nyinrättad tjänst på *Vasabladet* i slutet av oktober.

”Jag förväntar mig en journalist som kan hitta nyheter, jobba som lokalreporter och som även behärskar de snabba digitala kanalerna”, säger **Niklas Nyberg** på *Vasabladet*.

Tjänsten på *Sydin* har tills vidare skötts med vikariat. Den som anställs kommer att ingå i den redaktionella styrkan, som för närvarande ligger på 8,7 personer.

”Det är roligt att få nyanställa inför tidningens 120-års jubileum, som kommer att firas hela 2017”, säger chefredaktören **Mats Ekman**.

Johan Svenlin

MEDBORGARJOURNALISTIK MED STATLIGT STÖD

På andra sidan Bottenviken väljer anrika *Uppsala Nya Tidning* att rekrytera amatörreportrar för den lokala bevakningen i perifera byar.

”Vi vet att det finns många människor som är bra på att skriva och som kan tänka sig att rapportera om vad som händer i deras grannskap. Detta ger oss möjligheter till en ny typ av nära journalistik som en stor tidning som UNT inte alltid kan ägna sig åt”, förklarar **Charlotta Friberg**, vd och chefredaktör i den egna tidningen.

Under 2017 ska medborgarna rekryteras, utbildas och coachas till att skriva, fotografera och filma. Det treåriga projektet har fått 365000 euro i stöd från statliga Presstödsnämnden.

Johan Svenlin

Nimi julki vai ei?

ARI LAHDENMÄKI, TEKSTI • ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

JSN on antanut langettavia päätöksiä, kun henkilöstä ei ole kerrottu nimeä, mutta hänet on silti voinut tunnistaa.

Iltalehti sai Julkisen sanan neuvostolta 19. lokakuuta langettavan päätöksen, kun se oli elokuussa uutisoinut törkeästä raiskauksesta epäillystä miehestä niin tarkkoja tietoja, että mies oli JSN:n mielestä mahdollista tunnistaa.

Mies tuomittiin JSN:n päätöksen antamisen jälkeen raiskauksesta pitkään vankeusrangaistukseen, jolloin median nimenjulkaisukynnys ylittyi, mutta sillä ei ollut päätöksen kannalta merkitystä. JSN ratkaisee kantelut jutun julkaisuhetkellä käytettävissä olleiden tietojen mukaan.

”Henkilöys joko paljastetaan tai ei paljasteta.

Rami Mäkinen, Oikeustoimittajat ry

Iltalehti kertoi, että mies on kolmikymppinen, ulkomaalainen ja opettaa melontaa pääkaupunkiseudulla toimivassa yrityksessä ja että häneltä voi melontakoulun Facebook-sivun mukaan ”varata suosittuja sup-tunteja edelleen”.

Journalistin ohjeiden mukaan tunnistamiseen johtavien tietojen käytössä on oltava varovainen, kun kyse on vasta rikosepäilystä tai syytteestä.

JSN:N PUHEENJOHTAJA Elina Grundström kehottaa toimittajia käyttämään arkijärkeä, kun nämä harkit-

sevat, mitä esimerkiksi rikoksesta epäilystä voi kertoa.

”Jos *Journalistin ohjeiden* perusteella päätetään salata henkilöys eikä nimeä kerrota, ei pidä myöskään kertoa niin takkoja ammatti-, asuinpaikka-, ikä- tai muita tietoja, että henkilö on tunnistettavissa.”

Oikeustoimittajien yhdistyksen puheenjohtaja **Rami Mäkinen** sanoo, ettei henkilöyden paljastamisessa oikein ole välimuotoa.

”Henkilöys joko paljastetaan tai ei paljasteta. Toki kun on päätetty, että joku on tunnistettavissa, voi tarvittaessa harkita, mitä kaikkia tietoja hänestä julkaisee.”

Mediassa on tapana kertoa epäillyn henkilöys esimerkiksi, jos hän on tärkeässä yhteiskunnallisessa asemassa, etenkin kun rikosepäily liittyy hänen tehtäviensä hoitoon.

Tuomitun henkilöyden voi *Journalistin ohjeiden* mukaan julkaista, ”ellei se tuomitun asemaan tai tekoon nähden ole selvästi kohtuutonta”.

Esimerkiksi Suomen Tietotoimiston tyylikirjassa rajaksi on asetettu kahden vuoden vankeusrangaistus. Vähintään kahden vuoden tuomion saaneen nimi jätetään kertomatta STT:llä vain poikkeuksellisesti.

NIMENJULKAISUKYSYMYKSET eivät aina koske vain rikos- ja oikeusjournalismia. Grundström ottaa esimerkiksi toisen JSN:n tuoreehkon ratkaisun, jossa on käsitelty samaa ongelmaa vaikkakin *Journalistin ohjeiden* eri kohtien perusteella.

JSN antoi *Kouvolan Sanomia* koskevan langettavan päätöksen 24. elokuuta, koska lehteen nimettömänä haastateltu alkoholistin läheinen oli neuvoston mukaan ju-

tun perusteella tunnistettavissa.

Kantelija kertoi suostuneensa haastatteluun sillä ehdolla, että juttu julkaistaan nimettömänä. Hän sanoi tullessa tunnistetuksi jutusta, koska siinä kerrottiin tarkkoja tietoja muun muassa hänen iästään, asuinpaikastaan ja ammatistaan.

Haastattelu oli sovittu erään yhdistyksen aloitteesta. JSN katsoi, että tällaisessa, erittäin arkaluonteisia asioita koskevassa haastattelussa toimittajan olisi pitänyt noudattaa erityistä huolellisuutta haastateltavan oikeuksien kertomisessa haastateltavalle.

Samoista syistä haastateltavan ja hänen läheistensä tunnistettavuuteen johtavien tietojen julkaisemista olisi JSN:n mukaan tullut harkita erityisen huolellisesti, vaikka haastateltava toi itse tiedot esiin haastattelussa.

”Vastuuta tietojen julkaisemis-

ta ei voi siirtää toimituksesta haastateltavalle”, JSN toteaa.

Grundströmin mukaan molemmissa tapauksissa toimittajan olisi pitänyt pohtia ilmoitetun ammatin tarkkuutta, paikkakunnan kooka ja muuta sellaista.

”Tällä tarkoitin nimenomaan sitä, että jos on päätetty, ettei tunnistettavuuskynnys ylity, täytyy pitää huolta siitä, ettei henkilö ole tunnistettavissa”, Grundström sanoo.

Tällaisia tapauksia koskevat JSN:n ratkaisut ovat hänen mukaansa lakonisempia kuin neuvoston päätökset yleensä, koska neuvosto ei voi ratkaisussaan kertoa tapauksesta tarkasti juuri tunnistettavuuden vuoksi. ●

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

JOURNALISTIN OHJEET 31 JA 32

JO 31: Rikoksesta tuomitun nimen, kuvan tai muita tunnistetietoja voi julkaista, ellei se tuomitun asemaan tai tekoon nähden ole selvästi kohtuutonta. Alaikäisen tai syyntakeettomana tuomitun henkilöllisyyden paljastamisessa on oltava erityisen pidättyväinen.

JO 32: Tunnistamiseen johtavien tietojen käytössä on syytä olla varovainen, kun kyse on vasta rikosepäilystä tai syytteestä.

anna hyvän kiertää

Keikalla. Liisa Kuittinen haastattelee Miro Sarolaa kasvisruokaan erikoistuneessa Cafe Nastassa Sodankylän keskustassa. Kasvisruokayrittäjä Sarola on kahvilan vieraileva kokki marraskuun ajan. Juttu ilmestyy Lapin Kansan teemalehdessä marraskuussa.

LIISA KUITTINEN, 38

● Lapin Kansan aluetoimittaja Sodankylässä lokakuusta 2015 lähtien.

● Muutti Sodankylään kaksi vuotta sitten ja työskenteli alkuun free-lancetoimittajana.

● Ennen Lappiin muuttoa työskenteli kymmenen vuotta eri mediataloissa Helsingissä, viikoksi *Voi Hyvin* -lehden toimituspäällikkönä.

● Valmistui yhteiskuntatieteiden maisteriksi Tampereen yliopistosta vuonna 2004.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

Tehtävä Sodankylässä

NINA ERHO, TEKSTI • JOUNI PORSANGER, KUVA

PAULA ALAJÄRVEN
VALINTA

Kulttuurilehti *Jängän* päätoimittaja **Paula Alajärvi** valitsi esiteltäväksi **Liisa Kuittisen** kädenjäljen *Lapin Kansan* aluetoimittajana Sodankylässä.

”Kuvittelen, että siirtyminen isojen mediatalojen työympäristöstä Helsingin seudulta Lappiin on ollut iso harppaus. Liisa on nopeasti onnistunut sukeltamaan lappilaiseen elinympäristöön ja mentaliteettiin. Hän löytää kiinnostavia haastateltavia ja osaa toimia niin Lokan kalastajien, hirvenmetsästäjien ja kirjailijoiden kuin kuntapäätäjienkin kanssa.

Liisa on ryhtynyt myös rohkeasti avaamaan asioita, joiden saattaminen päivänvaloon ei kaikkia miellytä.”

”Muutin Lappiin kaksi vuotta sitten. Aloitin freelancerina, ja nyt olen *Lapin Kansan* aluetoimittajana Sodankylässä. Seuraan myös Kittilän kunnallispolitiikkaa, josta kunnanjohtajan laittomat potkut ovat olleet valtakunnallisestikin tapetilla”, sanoo **Liisa Kuittinen**.

”Työn pääpaino on uutisissa, mutta teen muitakin juttuja. Otan myös kuvat ja teen videoita. Parasta on itsenäisyys, vaikeinta yksinäisyys. Olen yhteydessä toimitukseen Rovaniemelle, mutta kaipaen lähikollegoja. Välillä tunnen riittämättömyyttä kaiken kiinnostavan edessä.

Helsingissä työskentelin aikakauslehdissä. Uutisreportterina olin aluksi helisemässä tahdin kanssa, kunnes tajusin, että vähempi materiaali riittää ja leipis pitää ’rykäistä’. Vaikeinta on kirjoittaa ’sotkuista’, kuten Kakslauttasen lomakylän väärinkäytöksistä. Toisaalta Kakslauttas-juttuni ovat olleet skuuppeja.

Aluksi uutta oli myös kuntapolitiikka. Etsin esityslistat netistä ja luin, että Palkisvaaraan kaavaillaan tuulivoimaa. Sitten selvitin, missä on Palkisvaara. Sitten kysyin uutispäälliköltä,

menenkö kunnanhallituksen kokoukseen. Vastaus oli, että ei sinne pääse.

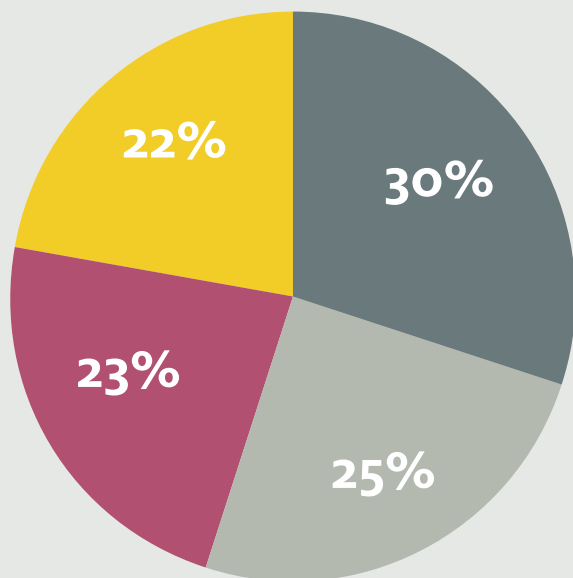
Reilun vuoden jälkeen työ sujuu jo rutiinilla. Välillä ihmettelen edelleen, että tunnen ihmiset ja paikat, joista ei ollut ennen hajuakaan. Toisaalta Lapin mystiikka on karissut. Katson nyt asioita eri linjalta, mutta ei Sodankylä sinänsä ole kummempi kuin muutkaan Suomen paikat.

Ensimmäisistä jutuistani olen ajatellut, että kylläpä kirjoitin rohkeasti tietämättä mitään, mutta hyvin se meni. Kun en ole kotoisin täältä, ei tarvitse miettiä, mitä sukulaiset ajattelevat. Toisaalta juuret tarkoittaisivat tietoa taustoista. Ennakkoluuloja en ole kohdannut, vaan minut on otettu hyvin vastaan. Olen kyllä itsekin yrittänyt tehdä osani: kohdata ihmiset aidolla kiinnostuksella ja penkoa asioita lukijoiden puolesta.

Pian olen taas uuden edessä, kun sijaisuuteni päättyy vuodenvaihteessa. Tämä pesti on vahvistanut hurjasti ammattitaitoa ja identiteettiä. Jokohan vihdoin uskaltaisin sanoa: kokenut toimittaja.”

Aiotko liittyä Journalistiliiton osuuskunnan jäseneksi?

! Ota kantaa: journalisti.fi

n=425

- Kyllä. Haluan keskittyä vain työntekoon, en byrokraatiaan.
- Ehkä. En vain vielä tiedä, miksi siihen kannattaisi liittyä.
- En. Minulla on oma yritys tai toiminimi.
- En. Eikä liiton edes pitäisi perustaa osuuskuntaa.

Miksi liittyä osuuskuntaan?

Tammikuussa toimintansa aloittavan Journalistiliiton osuuskunnan jäseneksi aikoo liittyä yli puolet *Journalistin Barometriin* vastanneista.

Barometriin tuli vastauksia yhteensä 425. Vastaajista noin kolmasosa kertoo aikovansa liittyä osuuskuntaan. Joka neljäs vastaajista harkitsee liittymistä, mutta ei vielä tiedä, miksi osuuskuntaan kannattaisi liittyä.

Vastaajista noin neljäsosa ei aio liittyä osuuskuntaan, koska heillä on oma yritys tai toiminimi. Samoin vajaa neljäsosa on sitä mieltä, että liiton ei edes pitäisi perustaa osuuskuntaa.

Osuuskunnan perustamiseen liittyviä järjestelyjä Journalistiliiton toimistossa hoitanut lakimies **Jussi Salokangas** sanoo, että osuuskuntaan kannattaa liittyä siksi, että se mah-

dollistaa työnteon osuuskuntamuodossa. Kysymys on yhteisyrityksyydestä, jossa jäsenet keskittävät palvelunsa osuuskunnalle.

"Se pyrkii toimimaan työnantajan tavoin etsimällä työtiloja ja lisäämään yhteisöllisyyttä jäsenten keskuudessa", Salokangas sanoo.

Hän kuitenkin toppuuttelee, että liian suurin odotuksin osuuskuntaan ei kannata liittyä.

"Osuuskunta ei maksa ylimääräistä palkkaa, vaan pääsääntöisesti henkilön on edelleen itse etsittävä toimeksiantoja. Osuuskunta ei takaa työttömyysturvaa, vaan se riippuu viranomaisten ratkaisusta."

Mediakunta lanseerataan 8. tammikuuta, minkä jälkeen sen jäseneksi voi liittyä.

Manu Marttinen

VASTAA BAROMETRIIN: JOURNALISTI.FI

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Asian tuntija

Kaksi on ylitse muiden: mies ja asiantuntija. Jokapäiväisessä journalistisessa juoksutuksessa he ovat aina käytettävissä, kun tilanne vaatii.

Mies on jutuissa se, jolle tapahtuu jotakin. Asiantuntija on se, joka selittää, miksi miehelle sattuu ja tapahtuu. Asiantuntija on tyypillisesti – mies.

Kun pääministeri panee pipon päähänsä, journalisti kutsuu asiantuntijan selittämään, mitä päähine viestii. Kun Dallasissa ammuskellaan, asiantuntija roudataan studioon sanomaan, että odotettavissa on poliittinen reaktio. Kun Norjassa käy dopingkärä ja toinenkin, asiantuntija herätetään huomauttamaan, että tapauksia ei pidä yhdistää.

Sanakirjoissa asiantuntija määritellään ihmiseksi, joka on erityisen perehtynyt alansa. Ekipertti tuntee asiansa pohjamutia myöten.

Mutta ovatko kaikki mediassa asioita tuntevat henkilöt todella asiantuntijoita sanan tiukassa tai väljemmässäkin merkityksessä? Otanpa esimerkin omalta alaltani, joka on laajasti määriteltynä kielitiede.

Journalisteilla tuntuu olevan usein se (harha)käsite, että kielentutkija on minkä tahansa kieltä koskevan asiantuntija. Toki kaikki kielitieteellisen koulutuksen saaneet pystyvät sanomaan jotain yleistä tämän asian eli kielen eri puolista.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että fonetiikan professori olisi onomastiikan asiantuntija tai että etymologilta sujuisi stilistiikka kuin vettä valaen. Kielitieteellisiä aloja on pilvin pimein, morfologiasta pragmatiikkaan, neuro-lingvistiikasta tekstilingvistiikkaan.

Eikä tässä vielä kaikki. Usein asiantuntijoiksi kutsutaan journalismissa muitakin kuin tutkijoita ja muita tietäjiä. No mikä ettei! Joka jeppehän asioita tuntee! Näinä postfaktuaalisina aikoina olemme asiantuntijoita kaikki – kokemusasiantuntijoita.

uusiin tehtäviin

KUKA?

Jussi Kärki, 50, aloitti MTV Uutisten politiikan ja talouden päällikkönä marraskuun alussa. Hän seuraa tehtävässä *Ilta-Sanomiin* siirtyvää **Timo Haapalaa**. Kärki on työskennellyt MTV:n uutistoimituksessa politiikan ja talouden erikoistointimittajana vuodesta 2009. Sitä ennen hän työskenteli toimittajana *Kauppalehdessä*.

Uutislata eteenpäin

Millaista oli astua Timo Haapalan saappaisiin?

Aluksi hurjaa, koska ne ovat suuret ja Haapala on hyvä ystävä ja työkaveri, jonka lähtö järkytti. Mutta nyt tuntuu jo kiehtovalta.

Miten Kärjen ja Haapalan aika eroavat?

En pysty hänen värikkyteensä, mutta olemme molemmat vannoutuneita uutismiehiä. Siinä latu jatkuu.

Miten vaihdos vaikuttaa toimittamiseen?

En usko, että mitenkään. Vaikka Haapala on journalistin isoja persoonia, perustuuni jatkuu: uutisia haetaan ja kerrotaan. Yritämme minimoida byrokratian, ja jatkan myös toimittajana.

Miten sytytät tiimisi jatkuvien muutosten keskellä?

Työ sytyttää tekijänsä. Yritän auttaa siinä ja tartuttaa toivoa, että median murroksesta selvitään. Viiden vuoden sopimus uutisten tekemisestä emoyhtiö MTV:lle tarkoittaa maata jalkojen alle, kun yt-neuvotteluista on selvitty.

Tärkein asia, joka esimiehen pitää osata?

Pitää yllä avoimuutta, jotta jokainen uskaltaa sanoa mielipiteensä ja haastaa. En kaipaakaan ympärilläni jees-tyyppejä.

Tärkein asia, joka politiikan toimittajan pitää osata?

Selittää yleisölle, miten isot päätökset vaikuttavat arkeen ja yhteiskuntaan.

”Yleisö kaipaa selitystä ja analyysejä.”

Milloin toimittajan pitää ottaa kantaa, milloin raportoida?

Yleisö kaipaa selitystä ja analyysejä. Sitten yleisö päättää itse, mitä mieltä on. **Trump** ja **Brexit** muistuttavat kertomaan sen, mitä tietää eikä sitä, mitä toivoo.

Pitäisikö politiikan toimittajien kertoa puoluekantansa?

Ei, eikä monella edes ole sitä. Kenestäkään tuntemastani yleismedian toimittajasta ei tule edes mieleeni, että häneltä pitäisi kysyä sitä.

Miten erotat työverkot ja kaverit?

Tunnen toki päättäjiä, mutta suhteet ovat etäiset.

Kaverit löytyvät kotikonnuilta Forssasta ja Lauttasaaresta.

Miten uutisoidaan tuoreesti ikuisuusaiheista, kuten Guggenheim tai tuulivoima?

Ihan perinteisesti. Jos kyse on veronmaksajien rahoista, kerrotaan, mitä se maksaa ja kuka sen maksaa.

Mistä iloitset työssä?

Pärjäämisestä rakkaalle kilpailijalle Ylelle. Tarvitsemme rinnallemme vahvan ja ammattitaitoisen Ylen. Toivottavasti he kokevat meistä samoin.

Mihin työläännyt?

Vaikeuteen valita, mitä tärkeää jätetään tekemättä, kun paukut ja kädet eivät riitä joka paikkaan.

Mitä teet silloin?

Menen sohvalle kaukosäätimen kanssa. Pitäisikö sanoa, että katson luonto- ja asiaohjelmia? Oikeasti katson todellista talouden gurua, huutokauppakeisari **Akia**.

Mitä teet vapaa-ajalla?

Sohvan lisäksi liikuntaa. Ehkä joskus juoksen kymmenen Tukholman maratonin. Yhdeksänneistä on aikaa.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

”What are you going to ask me?”

Kaupungintalon sali oli tyhjä. Tulivatko kaikki muut tiedotusvälineet myöhässä?

Elettiin kesätoimittajan urani varhaisvaiheita. Lontoon ylipormestari vieraili Oulussa, ja olin saanut tehtäväksi käydä hänen tiedotustilaisuudessaan. Olin kysynyt uutispäälliköltä vierailun tarkoitusta.

”Ei harmainta aavistusta, mutta se on tiedotustilaisuus. Kuuntelet vain, mitä siellä kerrotaan.”

En ehtinyt ihmetellä tyhjää salia pitkään. Sisään marssi miehiä puvuissaan, ylipormestari ja Oulun kaupunginjohtaja kärjessä.

Istuuduttiin. Vieras nojautui kohti, katsoi silmiin ja kysyi: ”So, what are you going to ask me?”

Hyvä kysymys. Salissa vallitsi juhlallinen hiljaisuus. Yritin selittää tilannetta, mutten keksinyt, mikä tiedotustilaisuus oli englanniksi. Sain sanottua, että olin luullut tulevani ”sellaiseen isompaan tilaisuuteen”.

Pormestarin käsityksen mukaan *Kalevasta* oli varattu puolen tunnin haastatteluaika.

”Olet kuitenkin erikoistunut elinkeinopolitiikkaan?”

”Tuota... kirjoitan laajasti eri aiheista.”

Siitä tuli kiusallinen puolituntinen. En ymmärtänyt hienostuneella brittienglannilla lausutuista talousnäkökulmista mitään. Piirsin lehtiöön jonkinlaista sinuskäyrää ja sanoin tasaisin väliajoin ”yes”.

Eräs virke päättyi kysymykseen: ”Have you heard about that?”

”Yes”, vastasin taas.

Kaupunginjohtaja oli ymmärtänyt yskän.

”Nyt puhutaan Toppilan Tervahovin hävityksestä Krimin sodan aikaan”, hän kuiskasi.

Näin mentiin loppuaika. Elinkeinopolitiikan syväluotauksen lopputulos oli 1 700 merkin luettelo paikoista, joihin vieras oli Suomessa tutustunut.

Hanna Kuonanoja

KIRJOITTAJA ON KALEVAN TOIMITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Helsingin Sanomat on Suomen johtava tilattava uutismedia. Lunastamme yleisön luottamuksen joka päivä ylivoimaisella journalistisella laadulla kaikissa kanavissa.

Etsimme kesäksi toimitukseemme monimediataitaisia

toimittajia, kuvaajia, kuvatoimittajia, graafikoita ja taittajia

Meillä on rento ja osaava työyhteisö, ja koemme vahvasti, että työmme on merkityksellistä. Työtovereiksi saat maan kovimmat ammattilaiset.

HS-toimituksessa tehdään valtakunnan ykköslehteä Helsingin Sanomia, sen painettua ja digitaalisia versioita, miljoonayleisön tavoitettavaa HS.fi:tä ja HSTV:tä. Tuoteperheeseen kuuluvat myös tutut Kuukausiliite, Nyt, Nyt.fi ja HS Metro. Näillä ja muilla laadukkailla sisällöillä tavoitamme viikoittain kaksi miljoonaa suomalaista.

Journalistina ajattelet juttuasi ja ilmaisuasi mobiili ja verkko edellä.

Kiinnostuitko?

Jätä hakemuksesi 1.-18. joulukuuta 2016 osoitteessa www.oikotie.fi/kesatoimittaja Liitä hakemukseesi CV sekä työnäytteitä.

Lisätietoja hausta antavat hallintopäällikkö Jaakko Lähteenmaa: jaakko.lahteenmaa@hs.fi ja toimituspäällikkö Kimmo Pietinen: kimmo.pietinen@hs.fi

HELSINGIN SANOMAT

YHTEINEN YMMÄRRYS

Mediatulo ESA on Päijät-Hämeen johtava mediatyhtiö, joka on erikoistunut painettujen ja digitaalisten sisältöjen sekä mediapalveluiden tuottamiseen. Mediaperheeseen sisältyvät sanomalehdet Etelä-Suomen Sanomat ja Itä-Häme, Radio Voima, kaupunkilehdet Uusi Lahti, Hollolan Sanomat, Päijät-Häme, Nastola-lehti sekä Orimattilan aluelehti. Lisäksi Mediatulo ESA tarjoaa monipuoliset paino- ja jakelupalvelut. Lisätietoja yrityksestä löydät osoitteesta www.mediatuloesa.fi.

KESÄTYÖNTEKIJÖITÄ TOIMITUKSIIN

Haemme uudenlaiseen mediatekemiseen kykeneviä kesätyöntekijöitä Etelä-Suomen Sanomiin ja Itä-Hämeeseen työskentelemään toimittajana, kuvaajana, graafikkona tai informaattikkona.

Haemme kesäksi ihmisiä, joilta luonnistuu sekä sanomalehtijutun tekeminen että online-maailmaan hyppääminen. Tärkeintä on avoin mieli ja innokas asenne. Lisäksi edellytämme sujuvaa kynää, ideointikykyä, alan opiskelua ja modernin mediamailman kanavien tunte- musta sekä kuvaajilta ja graafikoilta kykyä kertoa asiat visuaalisesti myös verkossa.

Tarjoamme mahdollisuuden hankkia monipuolista työkokemusta ny- kyaikaisesta journalistisesta työstä. Kerro hakemuksessasi, mihin tehtävään haet ja mille osastolle ensisijaisesti haluaisit: uutisiin, talouteen, urheiluun, kulttuuriin, teemoihin vai online-deskiin. Liitä hakemukseesi myös CV ja kolme juttu- tai työnäytettä.

Lisätietoja Etelä-Suomen Sanomien kesätyöpaikoista antavat toimituspäällikkö Hanna Myyrä 25.11. klo 14-15 ja 1.12. klo 15-16, puh. 044 7360 709 sekä toimituspäällikkö Juha Honkonen 25.11. klo 10 - 11 ja 1.12. klo 10 - 11, puh. 050 5344 386. Itä-Hämeen kesätyöpaikoista tiedusteluihin vastaa päätoimittaja Jari Niemi 12.12. klo 10 - 11 ja 15.12. klo 10 - 11, puh. 044 7360 705.

Lähetä hakemuksesi viimeistään 26.12.2016

Mediatulo ESAn verkkosivujen kautta www.mediatuloesa.fi/meilletteihin

mediatulo
ESA

Etelä-Suomen Sanomat / Itä-Häme / ESS.fi / Radio Voima

JOURNALISTIKILPAILU

Savo-Kainuun journalistiyhdistys järjestää vuoden 2017 journalisti- kilpailun. Palkinto on 4000 euroa. Hakuaika päättyy **31.12.2016**.

Journalistipalkintoa voivat hakea joukkoviestinnän välineissä yhdistyksen alueella työskentelevät journalistiliiton jäsenet.

Palkinnon voittaa hakija, joka lehdessä tai sähköisessä välineessä on tehnyt kaksivuotiskautena hyvän journalistiseen suoritukseen: uutisen, reportaasin, valokuvan, radio- tai tv-jutun tai muun journalistisen työn. Haku yhdellä kilpailutyöllä.

Ehdotukset jätetään osoitteeseen: Sammonkatu 20 A 16, 70500 Kuopio. Tietoja antaa asiamies Kari Manninen, puh. 050-526 1444. Palkinto jaetaan vuosikokouksessa 2017. Työnäytteitä ei palauteta.

kolumni

Kuvaa kopterilla

Kuvaskoopertien käyttö on yleisty-
nyt, sellainen on
nykyään jo mones-
sa toimituksesta.
Niiden työkäyttö ei
kuitenkaan ole ongelmatonta.

Kun naapurin pikkupoika len-
nättää kopterilla, kyse on lennokis-
ta. Ammattikäytössä – jota uutistyo
aina on – siitä käytetään nimitystä
RPAS (Remotely Piloted Aerial
System), ja sitä koskevat tarkat
säännöt.

Kuvaajalla pitää olla paitsi taito
lentää ja kuvata, myös säännöstö
hallussa. Kun hänet lähetetään ot-
tamaan näyttävää ilmakuvaa vaika
festareista/mielenosoituksesta,
hänen pitää tietää toiminnan raja-
ehdot.

RPAS-säätelystä vastaa Trafi, jon-

KARI KUUKKA kari@docimages.fi KIRJOITTAJA ON KUVAAJA, OPETTAJA JA MULTIMEDIAKOULUTTAJA.

**”Moni tuttu kuvaaja
on parkkeerannut
laitteensa järven
pohjaan.”**

ka verkkosivuilla on tarkat tiedot,
ohjeet, linkit karttoihin, yhteys-
tietoihin ja kaikkeen olennaiseen
(www.trafi.fi).

Tietomäärä on huomattava, ja
myös lainsäädäntö uudistuu jatku-
vasti. Helpotusta tuo, että Trafilta
on tulossa mobiiliappi, josta kop-
terin käyttäjä saa kaiken tarvitse-
mansa tiedon.

Kopterit on myös rekisteröitävä.

Ja vakuutettava. Ei siksi, että kopte-
rille sattuisi jotain, vaan siksi, että
sillä voi tehdä vahinkoa muille.
Testeissä on todettu, että kaikki yli
250 grammaa painavat laitteet ovat
potentiaalisesti tappavia. RPAS-toi-
minnassa sovelletaan ilmailulakia
ja niin sanottua ankaraa vastuuta,
ja korvaussumma onnettomuudes-
sa ulkopuolisille voi nousta mil-
joonaan euroon.

Putoaako kopteri? Kyllä. Olen
lentänyt seinään ja metsään ku-
vauskohterilla kahdesti, enkä tunne
yhtään kuvaajaa lähipiiristäni, jolle
ei olisi sattunut jotain vastaavaa.
Moni tuttu kuvaaja on parkkeeran-
nut laitteensa järven pohjaan.

Miksi tämä on tärkeää? On ajan
kysymys, että otsikoihin päätyvä
onnettomuus sattuu. Ei tarvitse
olla kummoinen tilastotieteilijä,
että ymmärtää tämän. Toivotaan,
että silloin on noudatettu sääntöjä
ja vakuutukset ovat kunnossa.

Ruotsin korkein hallinto-oikeus
kielsi muutama viikko sitten kai-
ken RPAS-kuvaustoiminnan, viran-
omaiskäyttö pois lukien. Valitettava
ylireagointi, josta kärsii kokonai-
nen toimiala, kuten muun muassa
elokuvat, media ja matkailun
markkinointi.

Meillä on Suomessa mielestäni
yksi maailman parhaista lainsääd-
ännöistä RPAS-alalla. Yritetään
omalla toiminnallamme säilyttää
se sellaisena.

Aamuradion uranuurtaja

Yleisradion pitkäaikainen toi-
mittaja **Raija Massala** kuoli
78-vuotiaana 11. lokakuuta
Nizzassa. Hän oli syntynyt
1. lokakuuta 1938 Pyhäselällä.

Tampereella suorittamiensa
journalistiopinnojen jälkeen
hän toimi aluksi freelancerina
muun muassa televisiossa ja
radiouutisissa. Radionkuun-
telijat muistavat hänet erityi-
sesti vuonna 1968 perustetun
uuden aamuohjelman, *Aamun
peilin*, ensimmäisenä juonta-
jana. Ohjelma vaati lähetyksen
tekijöiltä varhaista ylösnou-
sua. Vaikka Massala osallistui
mielellään pääkaupungin
yöorientoihin, hän ilmoittautui
tehtävään.

Muutaman vuoden aamu-
vuorojen jälkeen Massala siir-
tyi *Päivän peilin* vetäjäksi, ja
vuonna 1981 hänestä tuli
radiouutisten ensimmäinen
naispuolinen politiikan toi-
mittaja. Myöhemmin Massala
vaihtoi radiotyön television

ajankohtaistoimitukseen. *A-
studiossa* hän työskenteli eläk-
keelle siirtymiseensä saakka.

Valtion journalistipalkin-
non perusteluissa 1998 häntä
luonnehditaan osuvasti: ”Rai-
ja Massala on suomalaisissa
toimittaja- ja poliittikkopiireis-
sä käsite. Kun hän liihottelee
paikalle, joillakin veret seisah-
tuvat – useimmilla käy päin-
vastoin: pulssi kohoa.”

Raijan toivomuksesta
hänen tuhkinsa ripoteltiin
Välimeren.

Eva Polttila ja Mikko Valtasaari
KIRJOITTAJAT OVAT RAIJA MASSALAN
YSTÄVIÄ JA TYÖTOVEREITA.

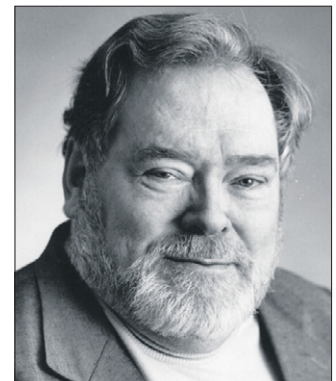
Sinivalkoinen ääni

Yleisradion pitkäaikainen
urheiluselostaja **Paavo Nopo-
nen** kuoli 29. lokakuuta
86-vuotiaana Helsingissä. Hän
oli syntynyt Helsingissä 25.
maaliskuuta 1930.

Paavo ei koskaan puhunut
Stadin slangia. Tärkeä osa
hänen elämänsä oli suomen
kirjakieli: **Pekka Tiilikaiselta**
perimästään lempinimestä
”Sinivalkoinen ääni” ei kukaan
olisi voinut olla ylpeämpi.

Paavo oli lahjakas siirtä-
mään ajatuksia kirjaimiksi.
Valmistellut sanat, lauseet ja
virkkeet olivat hänelle mer-
kityksellisiä – hän käsikirjoiti
elämänsä ja työtään. Paa-
von käsikirjoitustapa kumpusi
usein sadun- ja jopa tarunhoh-
toisina muotoina ajatuksen
liikkuessa Kuusamon ehtymät-
tömässä luonnossa tai poika-
maisen mielikuituksen
maailmassa.

Paavo viimeinen työtehtä-
vä oli vuoden 1994 Helsingin

yleisurheilun EM-kilpailut.
Siellä hän rakensi käsikirjoit-
uksen selostuksen 400 met-
rin aitajuoksusta, mutta pää-
tyi väärään voittajaan. Paavo
myönsi virheensä ja pyysi
anteeksi kuuntelijoilta, mikä
selostajan ammatissa ei usein
ole ollut tapana.

Myöhemmin luovutimme
Paavolle miekan, säilän kuvaa-
maan hänen taitojaan sanan-
käyttäjänä. Paavolle ele oli
tärkeä.

Arto Teronen

KIRJOITTAJA ON URHEILUTOIMITTAJA JA
PAAVO NOPOSEN VIIMEINEN ESIMIES
YLEISRADIOSSA.

Mediatulo Keski-suomalainen on Suomen suurin maakunta- ja paikallislehtimedia, joka julkaisee 62 lehteä ja verkkopalvelua. Tunnetuimpia lehtinimikkeitämme ovat Keski-suomalainen, Savon Sanomat, Etelä-Suomen Sanomat, Iisalmen Sanomat, Warkauden Lehti, Aamuposti, Keski-Uusimaa, Itä-Häme, Uusimaa, Helsingin Uutiset, Länsiväylä, Vantaan Sanomat, Tamperelehti, Turkulainen ja Suur-Jyväskylän Lehti. Konsernissa työskentelee lähes 2000 media-alan asiantuntijaa.

Yli sata kesätyöpaikkaa tarjolla!

Me Mediatulo Keski-suomalaisen lehdet etsimme nyt kesätöihin reippaita toimittajia ja valokuvaajia 1–3 kuukauden määräaikaisiin työsuhteisiin. Töitä on tarjolla Etelä-Suomen, Keski-Suomen ja Savon alueilla.

Arvostamme sinussa:

- ammatillista kunnianhimoa ja halua loistaa
- tuoreita ja mielenkiintoisia ideoita
- ripeyttä ja maalaisjärkeä
- joustavuutta ja yhteistyötaitoja
- alan korkeakouluopintoja tai muuten sopivaa koulutusta

Me lupamme sinulle:

- työkokemusta, jolla on merkitystä myös tulevaisuudessa
- mahdollisuuksia kehittää omaa osaamista
- mukavat työkaverit

Lehtemme julkaisevat kesän rekrytointi-ilmoitukset pian omilla kanavillaan. Seuraa lehtien ilmoittelua ja nappaa sinua kiinnostavien lehtien hakuohjeet talteen.

keski-suomalainen.com

JOROISTEN LEHTI, MÄNTSÄLÄN UUTiset, LÄNSI-UUSIMAA, NURMIJÄRVEN UUTiset, PIEKSÄMÄEN LEHTI, LAPPEENRANNAN UUTiset, Pielavesi Keitele, Piijärven Keskisuomalainen, LÄNSIVÄYLÄ, AAMUPOSTI, SAMPO, KESKI-UUSIMAA, NASTOLA, HELSINGIN UUTiset, UUSIMAA, Sisä-Savo, Heinäveden Lehti, SEINÄJOEN SANOMAT, SIPOON SANOMAT, UutisJoussi, VANTAAN SANOMAT, IISALMEN SANOMAT, Seutu, TAMPERELAINEN, VIHDIN UUTiset, Turkulainen, IMATRALAINEN, WARKAUDEN LEHTI, aluelehti, VIISPIKKINEN, VIKKOUUTiset, SAVON SANOMAT, ETELÄ-SUOMEN SANOMAT, Uusi LAHTI, ITÄ-HÄME, Päijät-Häme, HOLLOLAN SANOMAT

STT on Suomen johtava uutis- ja kuvatoimisto, joka tuottaa luotettavaa journalismia kotimaisen median, yritysten ja yhteisöjen tarpeisiin.

Asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme ovat myös kaikki merkittävät kansainväliset uutistoimistot. STT:ssä työskentelee noin 130 tiedonvälityksen ammattilaista.

Keskustoimituksemme sijaitsee Helsingin keskustassa Kampissa, mutta ytoimittajamme työskentelevät Australian Sydneyssä. STT on maan johtavien viestintäyhtiöiden omistama.

STT-Lehtikuva
Malminkatu 16 A
PL 550
00101 Helsinki
puh. (09) 695 811
www.stt.fi

Haemme kesäksi

TOIMITTAJIA JA KUVAJOURNALISTEJA

eri osastoillemme.

Oletko sinä luotettavaan ja nopeaan journalismiin kykenevä, rohkea, luova ja kielitaitoinen toimittaja tai kuvatoimittaja? Vai visuaalisuuden merkityksen ymmärtävä, taitava kuvaaja?

Arvostamme oma-aloitteisuutta, ryhmytöitä, näkemyksellisyyttä sekä kiinnostusta digiajan journalismiin ja sosiaaliseen mediaan.

Haemme journalisteja 24h-toimitukseen, urheiluun, grafiikkaosastolle ja uutiskuvaan. 24h-toimitus kirjoittaa kotimaan, ulkomaan, talouden, politiikan ja kulttuurin aiheista sekä rikos- ja oikeusasioista. Etsimme 24h-toimitukseen myös netti- ja radio-uutiset hallitsevia, kieleen intohimoisesti suhtautuvia toimittaja-toimittussuhteita.

Tarjoamme mielenkiintoisia työtehtäviä arvostetun brändin parissa journalismin näköalapaikalla.

Lisätietoja voi kysyä toimitusten esimiehiltä, puh. vaihe (09) 695 811.

Lähetä vapaamuotoinen hakemus liitteineen 6. joulukuuta 2016 mennessä sähköpostilla osoitteeseen kesarekry@stt.fi. Merkitse sähköpostin otsikkoon, mille osastolle haet (esim. Kesätyöhakemus 24h-toimitukseen). Sähköpostiviestin koko enintään 2 Mt.

Vi söker även

SOMMARVIKARIER

till FNB:s svenska redaktion. Ansökningarna riktas till kesarekry@stt.fi. Eventuella frågor som berör sommarjobb på svenska redaktionen kan riktas till redaktionens chef Jan Snellman, tel. 09-695 812 30.

Etsi Xpertti

ETSITKÖ JUTTUUSI
TUTKIJAA-ASiantuntijaa?

palveluksessasi www.etsixpertti.fi

YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA

SUOMEN AKATEMIA

Ei enää yhdistyshyppelyä. Helsingin Sanomien artikkelitoimittaja Jyrki Räikkä on uuden yhdistyksen HSJ:n puheenjohtaja. Journalistiliittoon hän liittyi vuonna 1997 SAL:n kautta. "HSY:n ja SAL:n yhdistymisellä kaadetaan tarpeettomia raja-aitoja", Räikkä sanoo.

Koulutusta ja kuorolaulua

JANNE SALOMAA, TEKSTI • LIISA HUIMA, KUVA

HSY:n ja SAL:n yhdistyminen parantaa jäsenpalveluja, lupaa suuryhdistyksen puheenjohtaja Jyrki Räikkä.

Koulutusta, virkistystä sekä stipendejä – aiempaa useammalle ja monipuolisemmin. Näin jäsenet hyötyvät Helsingin Sanomalehtimiesyhdistyksen ja Suomen Aikakauslehdentoimittajain Liiton yhdistymisestä, sanoo suuryhdistyksen puheenjohtaja **Jyrki Räikkä**.

Yhdistykset hyväksyivät fuusion lokakuussa pidetyissä yleiskokouksissaan.

Käytännössä yhdistyminen tapahtui niin, että SAL lakkautti itsensä ja HSY muutti nimeään. Yhdistyksen nimi on nyt Helsingin Seudun Journalistit (HSJ), ja SAL:n jäsenet ovat kuuluneet siihen marraskuun alusta lähtien.

Puheenjohtaja Räikän mielestä yhdistyminen on luontevaa, koska toimittajien työssä sano-

malehdissä ja aikakauslehdissä ei ole suuria eroja.

"Työpaikan vaihtuessa sanomalehdestä aikakauslehteen tai toisinpäin jäsenet ovat joutuneet vaihtamaan yhdistyksestä toiseen. Yhä useampi tekee myös rutiininomaisesti saman työnantajan leivissä sisältöjä sekä sanomalehtiin että aikakauslehtiin."

Räikkä uskoo, että iso yhdistys luo yhteisöllisyyttä eri välineissä työskentelevien journalistien välille. Käytännössä yhteishenkeä synnytetään koulutusten ja virkistystoiminnan avulla.

"Pyrimme yhdistämään kummankin yhdistyksen parhaat puolet, mutta tarkoitus on myös luoda uusia toimintamuotoja, esimerkiksi kuoron perustamisesta on ollut puhetta."

HSJ:ssä on noin 4 500 jäsentä, lähes yhtä paljon kuin RTTL:ssä, joka on Journalistiliiton suurin yhdistys. Räikän mukaan suuri koko ei heikennä jäsenten vai-

kutusmahdollisuuksia.

"Jos jäsenellä on intoa, ideoita ja osallistumishalukkuutta, hän voi varmasti vaikuttaa yhdistyksen toimintaan uudessakin yhdistyksessä – ja ellei hän pidä varaansa, hänet luultavasti suorastaan imaistaan yhdistysaktiiviksi."

Jos siis suurempaan toimijaan kuulumisesta on jäsenille pelkästään hyötyä, pitäisikö yhdistykset lakkauttaa ja keskittää kaikki resurssit Journalistiliitolle?

"Järjestörakennetta voidaan varmasti kehittää ja SJL:n suora jäsenyyden hyötyjä ja haittoja selvittää, mutta se on Journalistiliitossa valtakunnallisesti pohdittava asia. HSJ:n kaltaiset paikallisyhdistykset puolustavat paikkaansa niin kauan kuin ne tarjoavat alueellaan koulutusta, virkistystä ja muita palveluita, joita valtakunnallinen organisaatio ei pysty tarjoamaan yhtä laajasti." ●

JÄSENMAKSUTUOTOT JATKAVAT LASKUAAN

Journalistiliitto varautuu ensi vuoden budjetissaan saman suuruiseen tappioon kuin tälle vuodelle on ennustettu. Kuluvana vuonna viivan alle odotetaan jäävän noin 400 000 euron verran miinusta.

Tappion syynä ovat vähenevät jäsenmaksutuotot. Niitä arvioidaan kertyvän ensi vuonna alle kolme miljoonaa euroa.

Sijoitustuotot ovat monena vuonna kääntäneet liiton tuloksen plussalle. Tänä vuonna niitä on kertynyt talous- ja hallintojohtaja **Helena Vistin** mukaan vain noin kolmannes vuoden 2015 tuotoista, joten aikaisempien vuosien tasolle ei päästä.

Talousarviossa liitto panostaa toimintansa kehittämiseen, säästöjä syntyy muun muassa matka- ja henkilöstökuluista.

Journalistiliiton hallitus käsittelee budjettia torstaina 24. marraskuuta. Valtuusto hyväksyy sen kokouksessaan 8.–9. joulukuuta Helsingissä.

Marja Honkonen

Yhdistykset

SOTE HALTUUN. Keski-Suomen Journalistien Pressiklubi käsittelee 1. joulukuuta sote-uudistusta. Alustajina ovat professori **Mauno Vanhala** ja hankepäällikkö **Marja Heikkilä**. Juontajana toimittaja **Katri Nieminen**. Tilaisuus alkaa kello 18 *Keskisuomalaisen* tiloissa, Aholaidantie 3. Ilmoittaudu asiamiehelle 25.11. mennessä sihteeri@ks-journalistit.fi tai 040 706 6071.

IHMISOIKEUSSEMINAARI. Ihmisoikeussäätiö KIOS järjestää seminaarin ihmisoikeuksista ja toimittajien vastuusta 2. joulukuuta kello 9–12 Helsingissä, Lintulahdenkatu 10. Alustajana on **Andrew Anderson** Front Line Defenders-järjestöstä. Ilmoittautumiset 29.11. mennessä ja lisätietoja: viestintäkoordinaattori Maarit Roström (maarit@kios.fi).

JOULUTEATTERIIN. Hämeen-Uudenmaan Journalistien ilta Riihimäen teatterissa on perjantaina 9. joulukuuta kello 19. Tarjolla on komedia *Joulu on ihmisen paskinta aikaa*. Ilmoittaudu viimeistään 30.11. mennessä: arno.juutilainen@hameensanomati.fi tai riikka.mantyneva@hameensanomati.fi.

PATRICIA SEPPÄLÄN SÄÄTIÖ

Apurahat 2017

**kuvajournalismin,
lehti-/reportaasikuvauksen
ja dokumenttikuvauksen
edistämiseen,
alan kehittämiseen
ja tutkimukseen,
alan projekteihin (esim. näyttelyt).**

Näytekuvat tarvittaessa
paperivedoksina
korkeintaan A4 koossa 2–6 kuvaa.
Suositteleva, nimi ja yhteystieto.

Digitaalinen kuvankäsittely

Intensiivikurssi
Helsingissä keväällä 2017
toimituksen ja kirjapainon
ammattilaisille sekä
kuvajournalismin opiskelijoille.
Edellytys Adobe Photoshopin
perustaidot. Timo Kirves johtaa.
Säätiö kustantaa.

Hakuaika 1.12.2016–31.1.2017
patriciasseppalansaatio.fi/lomake.html

PATRICIA SEPPÄLÄN SÄÄTIÖ

Annankatu 25 A 57, 00100 Helsinki
www.patriciasseppalansaatio.fi, toimisto@patriciasseppalansaatio.fi
+358 (0)44 586 6144

LAPIN LEHTIKUSTANNUS OY kustantaa ja julkaisee Inarin ja Utsjoen paikallislehti Inarilaista, Sodankylässä ilmestyvää Sompio-lehteä ja matkailulehti Saariselän Sanomia. Yhtiöllä on toimipisteet Ivalossa ja Sodankylässä. Haussa on nyt paikallislehti Inarilaiseen

TAITTAVA TOIMITTAJA

Vakituisen työsuhteeseen 1.1.2017 lähtien. Toimittajan tehtäviin kuuluvat normaali uutistyö, toimitussihteerin tehtävät ja lehden taittaminen paikallislehti Inarilaisessa. Eduksi luemme kokemuksen sanomalehtityöstä ja toimitusjärjestelmän käytöstä. Työsuhteen alussa on 6 kk koeaika.

Lisäksi haemme Saariselän Sanomiin

OSA-AIKAISTA TOIMITTAJAA äitiysloman sijaiseksi 1.1.2017 alkaen.

Lisätiedot: toimitusjohtaja Jari Haavisto, p. 050 5599 813 tai Inarilaisen päätoimittaja Jaakko Peltomaa p. 020 710 9052. Lähetä vapaamuotoinen hakemus ja CV 2.12. mennessä osoitteella: jari.haavisto@sompio.fi, jaakko.peltomaa@inarilainen.fi ja juha.vesterinen@sompio.fi

inarilainen

Haemme KESÄTOIMITTAJIA

**Talouselämään ja
Kauppalehteen**

Tervetuloa kesätöihin Suomen
johtavaan talousmediaan.

Meillä on tarjolla näköalapaikkoja
toimittajille, toimitussihteerille
sekä kuvatoimittajalle. Pääset
osaksi monimediatoimitusta, joka
tuottaa uutisia mobiiliin, verkkoon
ja printtiin. Haku päättyy 16.12.

Lue lisää: rekry.almamedia.fi

Kauppalehti

Talouselämä

#almamedia
#almaspirit

AL TALENT

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU

15/2016 aineisto 7.12
ilmestyy 15.12

ILMOITUSMYynti:

ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin
ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi > ilmoittajille

ILMOITUKSET
3,00 €/PMM

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

*Suomen Journalistiliitto on
ammattijärjestö, jonka tehtävä
on valvoa journalistien ja journalis-
min etuja. Jäsenkuntamme koostuu
viestintäalan ammattilaisista, kuten
toimittajista, kuvaajista, graafi-
koista, kääntäjistä ja kustan-
nustoimittajista.*

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Aistit viritettyinä

Metsästysharrastus on saanut havainnoimaan luonnossa asioita, jotka ennen jäivät huomaamatta, sanoo STT:n toimittaja Tuomas Keränen.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • JUUSO WESTERLUND, KUVA

Ruokapöydästä se lähti. Yhdeksän vuotta sitten **Tuomas Keränen** sai metsästystä harrastavalta ystävältään lahjaksi jäniksen lihaa, jota he kokkasivat yhdessä. Kalastusta ja luonnossa liikumista harrastava Keränen kiinnostui metsästyksestä ja lähti seuraavana talvena ystävän mukaan katsomaan jänisjahtia.

"Kun seurasin jänistä jahtaavaa koiraa lumisessa maisemassa täydessä hiljaisuudessa, tajusin heti, että metsästys on luontevaa jatkoka muille harrastuksilleni."

Pari vuotta myöhemmin Keränen suoritti metsästäjäutukinon ja osti haulikon. Siitä lähtien hän on tehnyt vuosittain vähintään yhden viikon metsästyssreissun.

Useimmiten retket suuntautuvat Taivalkosken ja Kuusamon maisemiin, jossa Keränen metsästää syksyisin kanalintuja.

KERÄSEN SEURANA on sama ystävä, joka houkutteli hänet harrastuksen pariin. Kumpikin tavoittelee periaatteessa omaa saalista, mutta siitä jaetaan mielellään toiselle. Tämän syksyn reissulla Keränen onnistui ampumaan ukkometson ja kutsui ystävänsä syömään sitä joulupöytään.

Metsoon osunutta laukausta Keränen kuvailee elämänsä parhaaksi.

"Kaveri oli jallittanut metsoa kolme varttia, ja lintu oli jo pariin kertaan lentänyt karkuun. Metso oli kelohongassa, ja etäisyys oli mitarin mukaan 212 metriä. Ammuin kerran, ja lintu tippui."

Aina ei käy yhtä hyvin, ja välillä Keränen on joutunut palaamaan kotiin tyhjin käsin.

"Epäonnistumiset kuuluvat asiaan. Silloin

mietitään, mitä voisi tehdä ensi vuonna paremmin. Metsästyksessä voi kehittyä jatkuvasti."

SAALIS EI OLE Keräsen mielestä metsästyksessä tärkeintä, vaikka perheelle onkin helppompaa perustella reissuja, jos niiltä on tuomisia.

"Ruokaa myös arvostaa ihan eri tavalla, jos on tehnyt sen eteen töitä."

Hienointa metsästyksessä on Keräsen mukaan luonnon tarkkailu. Hän kertoo harrastuksen ansiosta näkevänsä ja kuulevansa luonnossa asioita, jotka ennen jäivät huomaamatta.

"Metsästäjän pitää viritellä aistinsa äärimilleen. Ensimmäisillä reissuilla en kävellessä kuullut, kun linnut lähtivät liikkeelle."

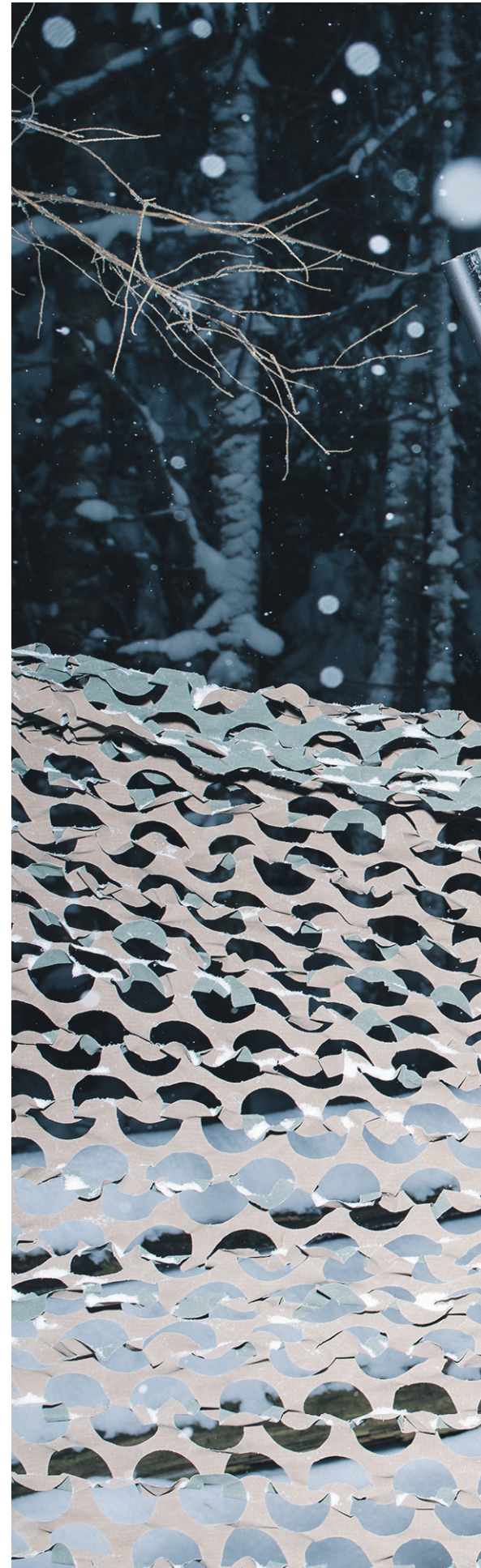
"Ruokaa myös arvostaa ihan eri tavalla, jos on tehnyt sen eteen töitä."

Parhaimmillaan luonnon voi kokea heti aamuvarhaisella, Keränen sanoo.

"Metsästyspäivä alkaa yleensä ennen auringonnousua aamupassilla. Laitamme ympärillemme naamiointiverkot lampun valossa täydessä hiljaisuudessa. Vähitellen luonto herää ympärillä: pikkulinnut alkavat laulaa ja teeri soida."

STT:ssä työskentelevän Keräsen mielestä metsästys on täydellinen vastapaino hektiselle uutistytölle. Yhden työtään ja harrastustaan yhdistävän asian hän kuitenkin keksii.

"Nopeaa reagointia vaaditaan molemmissa." •

VAPAAALLA

TUOMAS KERÄNEN

● 35-vuotias espoolainen toimittaja, koulutukseltaan medianomi.

● Työskentelee STT:ssä toimittaja-toimitussihteerinä. Aiemmin toimittajana Ylessä.

● Harrastaa metsästyksen lisäksi kalastusta, vaeltamista, sienestystä ja marjastusta.

◀ **Uusi perinne.** Lounais-Suomesta kotoisin olevan Tuomas Keränen suvussa ei ole muita metsästäjiä. Kahden pienen pojan isä toivoo kuitenkin lastensa innostuvan harrastuksesta.

Perussuomalaisen puoluelehden *Suomen Uutisten* päätoimittaja **Matias Turkkila** kertoi *Helsingin Sanomien* haastattelussa 12. marraskuuta, että kansan ääntä ei voi vaientaa. Päätimme kokeilla, miltä täysin vaientamaton lähetys kuulostaa.

- Tänään meillä on vieraana kansanedustaja **Aura Luhtasaari**. Mennäänpä suoraan asiaan ja aloitetaan lukijakysymyksellä:

Aura, relaa vähän, olet taas sen näköinen, että sinunkin pitäisi päästä purkamaan paineitasi tuonne vokin mokka-kikkelileirille!

- Anteeksi mitä!!? Tämä on törkeää, minä luulin että tämä valtamedian lähetys.

– No tämä on sitä teidän toivomaa aitoa kansan puhetta. Ei voi sensuroida tai vaientaa. Otetaanpa uusi kysymys: *Parrua perseeseen kaikille mokuttajille, mamuille, suvakeille, homoille, kyrpäkyrpäkypä.*

– Mitä mieltä sinä olet Aura?

– Minä poistun lähetyksestä nyt!

Many Marttinen

Kun *Keskisuomalainen* otsikoi 12. marraskuuta, että *Jyväskyläläinen hiusguru arvioi Donald Trumpin hiukset*, herne oli jo lähellä nenää laatujournalismin puolesta. Mitä ihmeen väliä on tukalla, kun ihminen uhkaa ilmastosiipimuksia?

Tarkemmin ajatellen juttu oli nerokas. Relevantti tai ei, näkökulma virkisti aihetta, josta tuore sanottava on kortilla. Toisaalta jutun päähenkilö ei edes ollut Trump vaan paikallisen hiusmuotoilija – maakuntalehden valittiin kohdallaan, mutta sofistikoituneemmin kuin ottamalla ”mies torilta”.

Parasta oli kirjoittajan rohkeus laskea kollektiiviinen itseruoskamme jo alas ja lähteä kohti uusia analyyseja. *Sekä* jättää huomautta-

Hatunnosto myös oivallukselle, että toisinaan harkittu kepeys tylsyttää pelottavia teriä paremmin kuin paheksuva päivittely ja saarnat.

Nina Erho

Suomalaisia toimittajia moititaan usein siitä, etteivät nämä haasta poliitikkoja *Hard Talkin* hengessä. Tiukinkin revolverihaastattelu meillä on sitä, että toimittaja kysyy puolustusministeriltä kansliapäällikön nimityksestä kolme kertaa asiallisesti, minkä jälkeen ministeri uhkaa lähteä pois. Syytä on siis myös haastattavissa.

Siksi *Ilta-Sanomien* juttu (19. marraskuuta), jossa toimittaja **Tuomas Manninen** panee sosiaali- ja terveysministeri **Pirkko Mattilan**

Juttu käsittelee puhemies **Maria Lohelan** (ps.) päätöstä poistaa juhlaillallisilta kaksi kansanedustajaa, Mattilan ja **Katja Hännisen** (vas.) siksi, että nämä olivat humalassa.

Haastattelussa Manninen kysyy Mattilalta lukuisilla tavoilla muun muassa sitä, ehtiikö puolessatoista tunnissa vetää lärvit. Juttu hui-pentuu Mattilan parahdukseen:

"Mutta ei, ei. Ei puolessatoista tunnissa poh-
jia vedetä!"

Mattilan kunniaksi sanottakoon, että haastateltava ei uhkaillut lähteä litomaan. Me jäämme *Takasivulla* toivomaan, että Mattilan sitaatti kääntyy punk-kappaleeksi:

”En ole lärvejä vetänyt, en ole tanssinut pöydällä, en ole oksennellut eikä minua ole kannettu mistään.”

Maria Honkonen

Jari Peltonen

TOIVOSSA ON HYVÄ ELÄÄ, SANO
LAPAMATO. TAJUSITTEKO? NO HEI!
VITSIVITSI. TOINEET HARVOIN
TOTEUTUU, PAITSI JENKKILÄSSÄ,
JOSSA KAIKKI ON MAHDOLLISTA.
NO EI MUT **VAKAVASTI**, MÄ TOIVON
OIKEESTI, ETTÄ DONALDISTA TULIS
KIVA PRESSA. JA SIIS HYVÄ.
LAPSENA MÄ TOIVON JOULUPUKILTA
POLKUAUTOA. SIIS OIKEESTI.
VAKAVASTI. SAIN VILLASUKAT.

